

تون
ئي
تون

ظفر عباسي

تون ئې تون

شاعري

ظفر عباسي

نيو ئنكرس فورم

حق ۽ واسطو هٿيڪا

ڪتاب جو نالو	:	تون ٿي تون.
شاعر	:	ظفر عباسي.
صنف/موضوع	:	شاعري.
ڇاپو	:	پهريون.
سال	:	2007ع
ڪمپوزنگ	:	اي اي خاصخيلي ۽ خالد سومرو
لي آؤٽ ۽ ڊزائيننگ	:	ايس اي ڀٽو ۽ شهباز علي ميمڻ
ٽائٽل	:	اين ٿي گرافڪس.
ڇپيندڙ	:	وينس پرنٽنگ پريس، ڪوڪر محلو، حيدرآباد.
ڇپائيندڙ	:	نيو ٽنڪرس فورم.
	:	نسيم نگر فيز III، قاسم آباد، حيدرآباد.

ملھم: =/80 روپيا

TT00N EE TT00N

(A Collection of Poetry Verse in sindhi Language)

NEW THINKERS FORUM

Nasim Nagar Phase III.

Qasim Abad .Hyderabad .sindh .Pakistan.

Year of Publication 2007

Price per Copy Rs=/80 :

All rights Reserved to Publisher.

ارپنا

پنهنجي جيون ساٿي

عابده

۽ تن ٻارڙن

ارسلان (هالار)

ذیشان (وقار)

حسين

جي نالي

ظفر عباسي

10-02-06

پبلشر پاران

ظفر عباسيءَ جي شاعريءَ جي مجموعي ”تو ته چيو هو...“ کي پڙهندڙن پاران بهترين موٽ، اسان کي ان واعدي نياڻ لاءِ اتساهيو، جنهن ۾ اسان سندس غزلن ۽ ترايلن کان سواءِ ٻين صنفن ۾ ڪيل 22 سال اڳ جي شاعري جي ٻئي مجموعي کي اوهان جي نگاهن آڏو آڻڻ جو وڃن ڪيو هو.

اهو تمام گهٽ ڏٺو ويو آهي ته ليکڪن جون ننڍپڻ جون لکڻيون جڏهن ايڏي وڏي کان پوءِ پڌريون ٿين ته به ايترو ئي مان ماڻين، جيترو ظفر عباسيءَ جي شاعريءَ ماڻيو آهي. ان ۾ ظفر عباسيءَ جي جذبن جو ڪمال شامل آهي، جيڪي ”پئي پراڻا نه ٿين“ جي مصداق اڄ به نڪور آهن. سندس هيءُ مجموعو به اهڙن ئي جذبن جو مظهر آهي. جيڪي ڪالهه به نوان هئا، اڄ به نوان آهن ۽ سڀاڻ به نوان رهندا.

ظفر عباسي جي هڪ ٻي خصوصيت به آهي ته هو جيترو بهترين نثر نگار آهي، اوترو ئي بهترين نظر نويس پڻ، جيڪا خصوصيت به تمام گهٽ ليکڪن کي نصيب ۾ ايندي آهي. ٽين ايج ۾ لکيل سندس ڪهاڻين جا مجموعا جيڏا پڙهندڙن وٽ مقبول ٿيا اوترو ئي سندس شاعريءَ جا هي مجموعا به پڙهندڙن وٽ مقبوليت ماڻي رهيا آهن. اهو ئي سبب آهي جو اسان سندس نڪور شاعريءَ جو مجموعو ”مون ۾ تون“ پڌرو ڪرڻ جو به هڪ دفعو ٻيهر واعدو ورجايون ٿا. اوهان جا رايا ۽ ويچار وري به ظفر ۽ اسان جي رهنمائي ڪندا رهندا.

سٺاءُ

06	ظفر جي ٻوليءَ جو استعمال نچ پنهنجو آ (مهاڳ) وسيم سونو درو
10	ليڪڪ فن ۽ شخصيت (تاثر، رايا ۽ ويچار) تاج جوڙو
11	واحد پارس هيسباڻي
12	هما ايس
14	شاعر پاران
17	نثري نظم
112	تجريدي نظم
117	چوستا
118	تہ سٺا
119	گيت
121	وايون
125	بيت
127	دوها

ظفر جي ٻوليءَ جو استعمال انوکڙو ۽ نج پنهنجو آهي

نئين ٺهيءَ جيڪا. ادب ۾ ڪوٽا جي اپ تي تارن، ٽيڙن ۽ ڪتين سمان اڀري انهيءَ ۾ آغا قيوم، عاشق هالائي، ڪنول سنڌي، عرفان مهدي، نظير منگي، اديس جتوئي، انجم سومرو، روشن ڪلهوڙو، علي نواز قل، حيدر شاه، لياقت رضوي، ناز سهتو ٻيا ڇٽا پٽا نظر آيا. انهن ادب ڏانهن تمام ٽڪڙي وڪ وڌائي پنهنجو پاڻ موڪيو آهي ۽ انهن سنگ، ڪي ڪوي/شاعر بلڪل سياري ۾ وهندڙ سنڌوءَ جي وهڪ سمان، پنهنجي پنهنجي پيچري کي پختگيءَ سان وٺي هلندا رهيا آهن. جيتوڻيڪ ڪيترن کي سنڌ به ڪانهي ته اهي ايندڙ وقت جا سٺا ڪوي/شاعر ليکبا. اهڙن مان هڪ ڪوي/شاعر ظفر عباسي آهي جيڪو هونئن ته ڪهاڻيڪار به ٿي ناهن سان سڃاتو وڃي ٿو پر اڃانڪ سندس من جي ستل ڪوٽا سر، جاڳندي کيس چيو.

ورق اٿلائيندو وڃ،

۽ شعر ڪڍندو وڃ!

۽ اهڙي ريت هو ڏهن جا ٺهيل ورق اٿلائيندو ويو ۽ انهن تان انوکا گيت، شعر ميڙيندو ويو ۽ ان جو هڪ ڪتابچو جڙي پيو جيڪو ”تو ته چيو هو...“ جي سري سان سميل آهي. ظفر جي شاعريءَ ۾ هلڪي تڙپ آهي، بلڪل اهڙي، جهڙي ڪن نهين اکين جي ڏسڻ سان محسوس ٿيندي آهي. هونءَ ته جڏهن ڪڪر زور سان ٽڪرائجندي وسندا/برسبا آهن ته انهن کي به پنهنجي انوکي سونهن هوندي آهي، جيڪا هانءَ کي لوڏي وجهندي آهي پر ظفر جي شاعريءَ ۾ خيالن جو اهڙو تيز ٽڪراءُ ڪونهي، جيڪو هانءَ کي لوڏي وجهي. بهرحال ظفر جي ڪوٽا/شاعري، گونگي مينهن سمان آهي. جيڪو بنان ڪنهن آواز جي جهم هڻي وسندو آهي.

ظفر اڀرندي ئي فن جو سهارو وٺي تخليقي شعر/گيت ڏنا آهن،

جن مان ڪن تي اڀريل شاعرن جو اثر به اٿس. دراصل اهو مسئلو نه

فقط ظفر سان لاڳو آهي پر اسان مڙني اڀرندڙن سان به. تنهن هوندي

ٽيون

ٽي

ٽيون

به ظفر جي ڪوتا/شاعري ڪو نج اولڙو ڪانهي. سندس شاعريءَ کي پڙهڻ سان اهو احساس من مان الڙو ڏيئي اڀري ٿو ته ظفر هڪ عرصي جو ڏاڪو لتاڙي هڪ الڳ حيثيت رکندو، ڇو ته هينئر ئي سندس ٻوليءَ جو استعمال انوکو ۽ نج پنهنجو آهي.

محترم محمد ابراهيم جويو لکيو آهي ته ”هر دور جو حقيقي شاعر پنهنجي مضطرب روح جي اظهار ۽ انقلاب آفرين پيغام جي بيان لاءِ پنهنجي جدا ٻولي استعمال ڪندو آهي.“

آئون سمجهان ٿو ته ”مان اڪيلو هجان“ ۽ ”جيون. رنگن جو ڪينواس“ ظفر جا اهڙا نظر آهن، جن ۾ سندس ٻوليءَ جو استعمال نج پڇ پنهنجو آهي. ظفر کي رومانوي شاعر ڪوٺجي ته وڏاءُ ڪو نه ٿيندو، هونئن به هر ليکڪ پنهنجي پنهنجي حالتن کي پسي قلم جي نوڪ کي ڪاغذ جي چاٽيءَ تي هلائيندو آهي ۽ هو وقت اهر ادب سرچيندو آهي پر تڏهن به ليکڪ کي حقيقت پسند ٿيڻ گهرجي، نه ڪي رومانيت جي بيٺل ڍنڍ تي غير حقيقي ڳالهيون ڪرڻ گهرجن.

ڪيرت باباڻي لکي ٿو ته ”هڪ رومانوي ڌارا آهي جنهن ۾ حقيقتن کي سهڻو ۽ رنگين ڪري ڏيکاريو ٿو وڃي. انسان جي امنگن ۽ احساسن کي آسمان ڏانهن اڏايو ٿو وڃي!“ ۽ وري اڳتي لکي ٿو ”صحتمند رومانوي نظريو اهو آهي جيڪو انساني امنگن ۽ احساسن کي ڪشادو ٿو ڪري، ارادي کي محڪم ٿو بڻائي، بهتر زندگيءَ لاءِ تڙپ ٿو پيدا ڪري ۽ انسان کي حسين خواب ڏيکارڻ سان گڏوگڏ انهن کي حاصل ڪرڻ لاءِ ڪشمڪش ڪرڻ تي آماده ٿو ڪري!“

دراصل ظفر ۾ اهي ٻئي لاڙا آهن، جنهنڪري کيس اڳتي هلي هڪڙو رخ وٺڻو پوندو، ڇو ته ڪڏهن ته هيئن ٿو لکي ته:

هر ماڻهوءَ ۾ ريتو رت،
ڇا جا ويڇا، ڇا جي ذات.

☆☆☆

بيت بکڻي ۾ بک جي ميوزڪ.

☆☆☆

اسان پڪل هٿين نه مرداسين،

سج جي هيٺ به لٿو!

تون

لي

تون

7

يا

هو ماريندو رهندو. مان مرنندو رهندس.

هو پوري رهندو. مان چمندو رهندس.

۽ سندس هڪ مڪمل نظم ”بوساٽ ٻر جي خالق ڏانهن“ جي عنوان سان، اهڙا شعر آهن جن ۾ انسان سان انس آهي، سندس حسرتن جو احساس آهي ۽ انهن لاءِ ڪشمڪش آهي، پر سندس هي شعر پڙهو.

”سڪل وڻ جو اسڪيچ“، ”آخري ڪس“، ”مايوس شاعر“ يا ”موت جي علامت“ اهي ظفر جا اهڙا نظم آهن، جن ۾ مايوسي آهي ۽ اها به اهڙي مايوسي جنهن مان اميد جو ڪو به ڪرڻو نٿو اڀري، حقيقتن کي جيئن جو تيئن پيش ڪرڻ، حقيقت نگاري ڪانهي! فنڪار هميشه پهرين اڳرين ۽ ڪڙين حقيقتن کي پنهنجي فن جي گهري اک سان پسي ڪري انهيءَ ۾ اهڙو ته سنڀال سمونڊو آهي جو اها اڳري ۽ ڪڙي حقيقت ڪلا جو روپ وٺي ماڻهن جي پچرندڙ سينن ۾ لهي ويندي آهي ۽ اثر ساڳيو ڇڏيندي آهي. جنهن جو ردعمل اجرو کير جهڙو ٿيندو آهي ۽ اهو ئي ڪلا جو ڪمال هوندو آهي. انهيءَ لحاظ کان ظفر جا گيت، جيئن جو تيئن پيش ڪيل آهن. اڳتي هلي ظفر کي انهن ۾ پنهنجي ذهني فنڪاريءَ جو جادو سمائڻو پوندو ۽ پنهنجي شاعريءَ کي اميد جي دائري ۾ سمائڻو پوندو.

ظفر انفرادي پريت جي ٻڪ ۾ ايترو ته جڪڙيل آهي جو ”سلائيڊس“ نظم ۾ هن جو خيال آهي ته سندس رت جي هڪ هڪ بوند ۾ سندس پريتما جو اسڪيچ ٿي هوندو! ۽ هڪ ته نظم ”دعويٰ“ ۾ هو فقط ڪاربان جي موجودگيءَ ۾ جيئن جي هار ٿو هڻي. اهو تمام گهرو ”Will Power“ آهي پر افسوس رڳو اهو آهي ته انفرادي ۽ ساڳي ريت سان هو سان عقيدت به پريتما تحت آهي. آئون سمجهان ٿو ته ظفر يورپ ۾ هڻا گيت ۽ نظم تخليق ڪري ها ته مهان ڪوي ليکجي ها پر سنڌ جون حالتون ڪجهه اهڙيون آهن جن کي مدنظر رکي ڪري ظفر جي شاعريءَ تي ڳالهائڻو پوندو/ويچارڻو پوندو ڇو ته سماج سان اڪوت ڪرڻ وارو

تون ”سماج دشمن“ سڏبو.

اسان جو هيٺيون سماج. جنهن جا اسان اڳواڻ آهيون!

ڪوي جسيم الدين لکي ٿو ته ”سماج کي اڄ جي اديب/شاعر

تون
ٿي
تون

کان نفرت ۽ حقارت نه ڪرڻ گهرجي. دراصل اسان سماج جون جيتريون جاڳنديون يونيورسٽيون آهيون. اسان جو ڪم اتان شروع ٿو ٿئي، جتي تعليمي ادارن جو ڪم ختم ٿئي ٿو. اسين سماج/ماڻهن کي فن ۽ زندگي بخشون ٿا! ”انهيءَ لحاظ کان ظفر جي دڪ جو دائرو محدود ٿو ڏسجي. جيتوڻيڪ! گهرو تمام گهڻو آهي، ظفر کي پنهنجي اتر پريتما سان گڏ پنهنجي وسهڙيل سماج ڏانهن به اک کڻي پوندي، جيڪو ننڍي وڻ وانگر سياري ۽ اونھاري ۾ سڙندو سڪندو ٿو وڃي.

اها بي ڳالهه آهي ته ظفر جي ڪجهه شاعري حقيقت جو عڪس چٽي ٿي. اهڙي قسم جو هڪ نظم ”1981ع جي نالي“ آهي! جنهن ۾ سال کي اهڃاڻي طور ورتو ويو آهي ۽ انهيءَ سان گڏ سندس هڪ دوا غزل به آهي! جنهن ۾ ”جيون“ جا انيڪ روپ تشبيهي استعارن جي تاجي پيٽي ۾ بند ڪري پيش ڪيل آهي.

مجموعي طور ظفر جي شاعري، آس ۽ ياس جو سنگم آهي، جنهن مان ڪڏهن زندگيءَ لاءِ هڳاءُ ٿو اچي ته ڪڏهن ڪٿي بوءِ وري به ظفر اڀرندڙ شاعرن مان انوکو شاعر آهي. هن رڳو قافين تي زور ڪونهي ڏنو، نه ئي وري چهره جي سونهن جي معرفت ادب ۾ پير کپايو آهي.

وسيم سومرو

مارچ 1982ع

نواب شاھ

(جيون جو پهريون مهاڳ)

ليڪڪ: فن ۽ شخصيت

(تاثر- رايا ۽ ويچار)

ظفر جي نظمن ۾ ڪافي نواڻ آهي

ظفر جا نظم، آزاد نظم ۽ تجردي نظم، سڀ جا سڀ نه نه پر ڪجهه بهتر چئي سگهجن ٿا. آزاد نظمن ۽ تجردي نظمن ۾ ڪافي نواڻ موجود آهي.

مثال طور هن تجردي نظم کي ڏسو.
ڏينهن، رات جي ڪنڌ ۾

ٻانهون وجهي

گائڻس پڇيو:

”تون ايترو روئين ڇو ٿي؟“

رات روئندي، سدڪندي چيو:

”ڇو جو تون ايترو ڪلين ٿو!“

هيءُ آزاد نظم به جديد رنگ ۾ ورتل آهي:

منهنجي جسر جي

سموري رت جا

سلائيڊس ٺاهي،

مائڪرو اسڪوپس ذريعي

ڪو پي تخليقڪار

تجرباتي طور تي

ٽيسٽ ڪندو ته

هر ”ريڊ بلڊ ڪارپلس“ ۾

هر ”وائٽ بلڊ ڪارپلس“ ۾

ڪيس نظر ايندو

تنهنجي چهري جو عڪس!

”جيئن- رنگن جو ڪينواس“، ”جي اڄ ٿي تون ملي پوين“ ۽ ”1981ع

جي نالي“ نظم به چڱن نظمن جي قطار ۾ ڳڻي سگهجن ٿا.

ظفر جا بيت ”قومي سوچ“ سان هر اهنگ آهن. هيءُ بيت وقت

جي حالتن جو سٺو عڪس پيش ڪري ٿو:

پٽائيءَ جي پونءِ تي، واتن کي تالو،

رهيو اَ انصاف جو، باقي ڪو نالو،

ڏاهپ ڏيولو. جاهل ڪڍيو جوءَ مان!

تون

ئي

تون

10

ذات جو خاص قرب مائيندڙ

”ذات رُسي ته سگهي ٿي پر بيوفائي نه ٿي ڪري سگهي“ اها واقعي به حقيقت آهي. مون وٽ ان جا ڪيترائي مثال موجود آهن. ان جو هڪڙو مثال ظفر عباسي به آهي. مسلسل 20 سال شاعريءَ کان ڏور رهڻ کانپوءِ ڪيترن ائين سمجهيو ته شايد ذات هن سان سڀ تعلق ٽوڙي هلي وئي آهي ۽ هاڻي شاعري ۽ هن جو پاڻ ۾ ڪو واسطو ناهي رهيو. 20 سال واقعي وڏو وقت آهي پر ذات ديويءَ جو هن سان وري پڪجي پوڻ ۽ سندس اڳ کان به اڳرو ٿي لکڻ مان اها ڳالهه ثابت ٿي ته ”ذات رُسي ته سگهي ٿي پر بيوفائي نه ٿي ڪري سگهي!“ ظفر عباسي جي ماضيءَ جي شاعري ۽ هاڻوڪي شاعريءَ ۾ ڀيٽ ڪجي ٿي ته ٻنهي جي سونهن ۾ ته ڪو فرق نظر نٿو اچي باقي موضوعاتي لاڙو ڪجهه مختلف محسوس ٿئي ٿو. سندس ماضيءَ جي شاعريءَ ۾ انقلابيت جو جام اثر آهي، ان ۾ گهڻن شعرن مان فراق جو درد ٽمندي نظر اچي ٿو پر هاڻوڪي شاعريءَ ۾ رومانس جو ڀرپور جلوو آهي. تخليقڪار ته هوندو ئي حساس آهي پر ظفر عباسيءَ ۾ مون اها حساسيت انتها درجي جي ڏني آهي، هو ٻئي جي تڪليف تي روئي پوندڙ ۽ پاڻ کي نقصان ڏئي به ٻئي جو فائدو سوچڻ وارو ماڻهو آهي، اسان وٽ اهڙا ماڻهو تمام گهٽ آهن. عام تاثر اهو آهي ته جيڪو تيز لکندو آهي، ان جي تخليق ۾ اهو معيار نه رهندو آهي پر ظفر عباسيءَ واري معاملي ۾ مون صورتحال ان جي ابتڙ ڏٺي آهي، تڪڙو لکڻ باوجود هن جي ڪنهن به تخليق ۾ يڪسانيت، ورجاءُ ۽ هڪ جهڙائي ڪونهي، گهڻو لکڻ سان گڏ هو سٺو به لکي رهيو آهي. جنهن مان ذات جو سندس مٿان گهڻو مهربان هجڻ ظاهر ٿئي ٿو. مون سان هڪڙي عجيب صورتحال آهي ته جڏهن ڪير مون کان ماضيءَ جي بهتر شاعرن جو پڇي ٿو تڏهن به منهنجي پسند وارن شاعرن ۾ ظفر عباسيءَ جو نالو شامل هجي ٿو ۽ جڏهن ڪير حال جي شاعرن جو پڇي ٿو تڏهن به ٻين نالن سان گڏ مان ظفر عباسيءَ جو نالو ڪٿان ئي ٿو. ماضيءَ ۾

تون

ئي

تون

11

رنو ڪو نه هوسين بصر پئي وڌيا،
 اسان جا لڙڪ هي سڀ دغا ئي صحيح،
 پتلا وفا جا اوهان ئي صحيح،
 اسان بي وفا بي وفا ئي صحيح.
 جهڙو شاهڪار چوئڻو لکندڙ ۽ هاڻي
 تون آئينءَ تہ روشن هي گهر ٿي ويو،
 سڃايو هي جيون سفر ٿي ويو،
 نگاهون نگاهن سان اٽڪي پيون،
 ائين راه ويندي ٽڪر ٿي ويو.

جهڙو خوبصورت شعر سرچيندڙ ظفر عباسي مسلسل 20 سال
 شاعريءَ جي پاڪرن کان محروم رهيو هو. يقين ئي نٿو اچي.
 سندس شعرن وچ ۾ ڪٿي به تسلسل ٿئي نٿو لڳي. فرق رڳو اهو
 آهي تہ هن ڪالھ انقلاب تي گهڻو لکيو هو جيڪو پڻ رومانس جو
 حصو آهي ۽ اڄ محبوب جي محبوبيت ۾ محو آهي پر هن پنهنجي
 شاعريءَ مان اها انقلاب جي خوشبوءِ وڃڻ ناهي ڏني. سنڌ جو هي
 سهڻو ڪوي شل ان ئي تيزي ۽ خوبصورتيءَ سان لکندو رهي.
 واحد پارس هيسبائي

پيارو ليکڪ - پيارو ماڻهو

سنڌي ڪهاڻيءَ ۾ هڪ نمايان نالو ظفر عباسي به آهي. ظفر اهو
 ڪهاڻيڪار آهي جنهن جي اندر ننڍي لاءِ کان اهو فنڪار موجود آهي
 جيڪو پنهنجو پاڻ ۾ بي پناه تخليقي سگهه سمايو ويٺو آهي. سندس
 ڪهاڻين جا ڪردار سندس آس پاس پکڙيل آهن. هو انهن کي ڪهاڻين
 ۾ آڻي کين آئينو ڏيکاري ٿو ۽ جن مان معصوم ڪردار هڪ پلڪ لاءِ
 مرڪ جو سلام ظفر کي ڏين ٿا پر پيانڪ ۽ ميرن چهرن وارا گدلا ڪردار
 مٿس ڏمجي وڃن ٿا. هي اهو سچو ۽ بي ڊيو اديب آهي جنهن جي
 ڪنهن به نڪتي کي چٽلڻج ڪرڻ، پاڻيءَ ۾ لٽيون هڻڻ برابر آهي. ظفر
 نهايت پراعتماد، پرور شخصيت ۽ طبيعت ۾ ماڻهو آهي. بهرحال هن
 جي لکڻين مان ظاهر آهي تہ ان زندگيءَ ۾ ڏک به سهيو آهي ۽ خوشي
 به. زندگيءَ جي ڏکين توڙي سولن رستن تان گذرندڙ هن قلمڪار ادب
 جي دنيا ۾ اسان جون ڪيتريون ئي خدمتون ڪري، اسان سڀني جي
 دل ۾ جڳهه ٺاهي ورتي آهي. هو اهڙي مقام تي پهتل آهي جو

تون
 ئي
 تون

ڪيترائي سينيئر توڙي جونيئر ليکڪ ان کي ساراهڻ ۾ ناھن ڪيپائيندا. تڏھن ظفر فخر ضرور محسوس ڪندو آھي پر سندس ذات ۾ پوءِ به انڪساري ۽ نماڻائي ٿڌي مٽيءَ جي احساس جيان قائم رھي ٿي. مون جيڪي به ظفر جون ڪھاڻيون پڙھيون آھن، انھن جي لحاظ کان پٺيان ٿي ھو گھڻو ڏکيل آھي. ھو جڏھن به درد جي ڳالھ ڪري ٿو ته محض ھوائي ڳالھ نه ٿي ھجي ھو درد جي فلاسافيءَ کي سمجھي، محسوس ڪري ۽ پوءِ ڪاغذ تي آڻي ٿو. ڪھاڻين جي صورت ۾ ان جي لکڻين ۾ مان ايترو ته کوٽجي ويندي آھيان ڄڻ مان به انھن جو ڪو ڪردار ھجان. ڄڻ انھن ڪردارن جو ڏک پنھنجو ڏک محسوس ٿيندو آھي. ظفر جون ڪھاڻيون اسان جي سوسائٽيءَ تي ھڪ وڏي چٽر وانگر به آھن. اھو چوڻ بي جا نه ٿيندو ته ظفر ادب ۽ اشاعت جي ميدان ۾ ھڪ بهادر ۽ باضمير سپھ سالار آھي. ظفر پنھنجي اندر جون ڪيفيتون ۽ سماج جي انا پرستيءَ کي اعليٰ ھنرمندي ۽ انتهائي سادگيءَ سان ظاھر ڪيو آھي، مان ھن جي انداز بيان ۽ جادوءَ ۾ جڪڙجي وئي آھيان، سندس ڪھاڻين ۾ ڪيترن ئي لطيف جذبن ۽ احساسن جي ڪٽا آھي، ھن وٽ ڪٿي به دل جون ڊپليڪيٽ چاپيون ٺھيل نه آھن، ھڪڙا معصوم احساس آھن جيڪي پڙھندڙن جي روح جي گھراين کي چھي وٺن ٿا. ھن جي ڪھاڻين ۾ ننڍا ننڍا، دل ۽ ذھن کي چھندڙ احساس آھن، جيڪي ظفر خوبصورتيءَ سان چٽيا آھن. منھنجي ذاتي راءِ مطابق ظفر جيترو پيارو ليکڪ آھي، اوترو ئي پيارو ماڻھو به.

ھما ايس

تون

ئي

تون

13

منهنجي ذات ڏوهاري

1982ع ۾ جڏهن منهنجي ڪهاڻين جو ٽيون مجموعو "سوال ڇهرا جواب ڇهرا" شايع ٿيو تڏهن اڻٿي ڇو مان رليڪس ٿي ويس، ايستائين جون مون ڪنهن دوست کي اهو به چيو هو ته "هاڻي جيڪڏهن منهنجي جيون جي پڄاڻي به ٿئي ٿي ته مون کي اهو ڏک نه رهندو ته ڪو مون پنهنجو جيون اڃاڻو وڃايو" آءٌ اعتراف ٿو ڪريان ته آءٌ بنيادي طور تي نثر جو ماڻهو آهيان. هر ماڻهوءَ کي پنهنجي ماحول منجهان اتساه ملندو آهي. منهنجي ماحول ۾ منهنجي بابا شفيع محمد ڪلهوڙو جو انتهائي اهم ڪردار رهيو. هو پورهيت هيو. (مون جيان) زندگيءَ جو هر پورهيو هن ڪيو. مون هن کي ڪڏهن به واندو ويٺي نه ڏٺو ۽ جڏهن پورهئي جو ٿڪ ڪيس چور ڪري وجهندو هو تڏهن هو رليڪس ٿيڻ لاءِ فلمون ڏسندو هو يا قصن ڪهاڻين جا ڪتاب پڙهندو هو ۽ جيڪو قصو يا ڪهاڻي کيس وڻندي هئي اها اسان سڀني گهريائين کي رات جو سمهڻ مهل ڪتابن مان پڙهي ٻڌائيندو هو. هن جون ڪهاڻيون ٻڌڻ لاءِ اسان جا ڪافي مٽ ماڻه اسان وٽ اچي ترسندا هئا. اتان قصي ۽ ڪهاڻي سان منهنجو تعارف ٿيو.

درسي ڪتابن ۾ ٻاراڻي شاعري وڻندي هئي. باقي شاعري ٽون پانءِ ٿي نه پوندي هئي. ان ڪري ان کي پڙهڻ جي ڪوشش به نه ٿي ڪندو هئس. جڏهن منهنجي ڪهاڻين جو پهريون مجموعو (1979) ۾ شايع ٿيو ته منهنجي محسن استاد سڪيا خان جنا حڪم ڪيو ته ٽون ڪڍيارو مان ڪو ڪتابي سلسلو شروع ڪر. ڪتابي سلسلي جي

ڏس ۾ مان پيو سڀ ڪجهه ڪري سگهيس پئي پر شاعريءَ جي ڇنڊ ڇاڻ مون لاءِ ممڪن نه هئي. ان ڪري مون معذرت ڪئي پر استاد سائين چيو ته شاعريءَ جي سکيا توکي آءٌ ڏيندس. جنهن کانپوءِ اسان ساهتي پبليڪيشن ڪنڊيارو جو اشاعتي سلسلو شروع ڪيو ۽ منهنجي شاعري سان آشنائي ٿي جيڪا اڳتي هلي ”شاعريءَ جون صنفون“ جي روپ ۾ ظاهر ٿي.

اهي ئي ڏينهن هئا، جڏهن منهنجي جيون جي جهنگيءَ ۾ پريم جي تازي هوا جو پهريون جهوٽو گهلڻ لڳو ۽ اڻٽي ڪيئن مون کان شاعري سرجڻ لڳي. ڪهاڻيون لکڻ جڻ وسري ويون ۽ شاعري منهنجي روح جي گهراين ۾ پيوست ٿي ويئي. تن ڏينهن ۾ ئي نصير مرزا جي شاعريءَ جو مجموعو ”خوشبو جي سنگ سنگ“ ڇپيو هو. مون کي هن جي نثري شاعريءَ سان اختلاف هو ۽ رڳو اهو ڏيکارڻ لاءِ ته ”اهڙي شاعري ته مان به ڪري سگهان ٿو“ مون نثري شاعري سرجڻ شروع ڪئي ته هي مجموعو تيار ٿي ويو. مون ڪيئي ناميارن ليکڪن جي ٻاراڻي اوستا جي لکيل تحريرن کي ڇپيل حالتن ۾ ڏٺو ته منهنجي به خواهش ٿي ته ڇوٽاڙ صدي اڳ، جون لکيل هي اُپريون سپريون لکڻيون اوهان جي حضور ۾ حاضر ڪريان. ٿي سگهي ته منهنجون من پاونائون ۽ اوهان جون من پاونائون هڪجهڙيون هجن، جو ڪائنات ۾ محبت ۽ نفرت جا احساس لڳ ڀڳ هڪجهڙا ٿين ٿا.

اسان جو دوست ناز سھتو چونڊو آهي ته ”پاڪستان جو وڏي ۾ وڏو مسئلو اهو آهي ته جيڪو ماڻهو جتي دڄڻ گهرجي، اهو اتي ناهي ۽ جيڪو جتي آهي اهو اتي نه هجڻ گهرجي“ اهو تمام وڏو سچ ۽ تاريخي جملو آهي.

ذريع معاش ماڻهوءَ کي ڪٿان ڪٿي وڃي ٿو

ايلاهي؟! سو ته اوهان به ڏٺو هوندو. ماڻهوءَ کي سڀ ڪجهه تون وسارڻو ٿو پوي. ايسٽائين جو ڪڏهن ڪڏهن پيار به!! 20 سالن تي تائين ڪو شاعر شاعري سرجڻ کان پرانهون رهي سگهي ٿو؟ جڏهن تون ته هن جو گذر به شاعريءَ جي انبارن مان ٿيندو هجي! ها بلڪل

جڏهن ان جي جيون جي جهوپڙي ۾ پيار جو واءُ نه وري ته ائين ئي
ٿيندو آهي.

ويهن سالن پڄاڻان منهنجي اندر جي الجهنن ۾ گم ٿي ويل
شاعر کي چاهتن جي چوماسي هوائن اچي ڳولي لڌو ته جڻ آءُ زنده
ٿي ويس. ها ٽن سالن کان شاعر سان شاعري پڄي پئي آهي. اهو
سرچاءُ ڪيستائين هلي ٿو؟ اهو انهن پنهي تي منحصر آهي. منهنجو
ڪم اها شاعري ترتيب ۾ آڻڻ جو آسو ڏيان پيو.

شاعر ڏاڍا سياڻا هوندا آهن. هو پنهنجي نالي ۾ ٻين جي
من پاونائن جون ڳالهيون ڪري ويندا آهن ۽ ٻين جي نالي ۾
پنهنجي احساس نگاري ڪري وٺندا آهن. هن مجموعي ۾ به ائين
ٿي آهي. ڪي منهنجون ڳالهيون آهن ته ڪي اوهان جون ته ڪي
اسان جون! ان ڪري اهي ڳالهيون اوهان کي پسند آيون ته منهنجو
پورهيو سڃايو محسوس ٿيندو.

اوهان جو

ظفر عباسي

21-11-2006

تون

ئي

تون

16

همزاد ڏانهن

او منهنجي هر عمر

هر نظر

همعصر

همسفر!

ٽائيم پيس جي بيل تي

صبح جو جاڳڻ کان وٺي

ٽرنڪولائيزر گوريون وٺي

رات جو سمهڻ تائين

مشتيني ڪلن

۽ سائنسي ايجادن سھاري

جيان پيو

پر پوءِ به توکي ڏاڍو

مس ڪيان پيو!

تون

ئي

تون

17

بيوفا نه سمجهجان!

توکان موکلاڻڻ وقت

دل چيو ته

به لڙڪن اکڙين مان لاڙيان

به هنجون هنيئين مان هاريان

به ڳوڙها ڳلن تان ڳاڙيان

پر...

منهنجي اکين ۾ لڙڪ نه هئا،

منهنجي هنيئين ۾ هنجون نه هيون،

منهنجي ڳلن تي ڳوڙها نه هئا،

منهنجون اکيون، هنيئون ۽ ڳل

سڪي پيتار بڻجي ويا هئا

تون مون کي نه روئندو ڏسي

بيوفا نه سمجهجان!

بيوفا نه سمجهجان!!

بيوفا نه سمجهجان!!

تون

ئي

تون

18

امن

اسان جي ڪلاشنڪووز

ايس ايمر جيز

۽ ايل ايمر جيز مان پي

لفظ پيا اوڳاڇجن

گل پيا ٿا پڪڙجن

۽ هنن جي

قلم مان پي

گوليون ۽ راکيٽ لائچر

پيا وسڪارجن!

ڪيئن امن ٿيندو هتي؟!!!

ٽون

ٺي

ٽون

19

مضبوط مرکز جي پريس کانفرنس

ٽين دنيا جي ڌٽريل ۽ بڪايل ملڪن ۾،
هٿيارن جي اناج جي گهرج شديد ٿي ويئي آ،
نار واري لڙائي،
افغان ڇڪتاڻ،
فلسطيني ڪشمڪش،

.....

سڄي دنيا ۾ جنگ جو ميدان آ،
هٿيارن جي ڏڪار جا آثار وڌي ويا آهن،
پر توهان بي اوٽا رهو،
بين الاقوامي امن جا بينر وهائي هيٺان رکي،
سفيد ڪپوترن جا پوسٽر ڊرائنگ رومن ۾ سجائي،
قومي شاعر علامه اقبال جي شاعري پڙهو،
۽ ٽي وي تي ”قائد اعظم ني فرمايا“ ڏسو.
اسان ناناڻن وٽان جديد هٿيارن جو بچ امپورٽ ڪرايو آ،
جن مان رڳو اسٽنگرز ائٽمي ايئر ڪرافٽ ميزائلن جو ڪرشمو،
سپر پاور جي واپسي ۽ جنيوا ٺاهه جي ڪامراني، توهان ڏٺي،
ڪهوتا کان وٺي ڪشمور تائين
بچ پوکجي چڪو آهي.
فوجي فرٽيلائيزرس جا پاڻ ته رڳو،
اسان جي نسل جا فصل ٿي پلاپائي ٿا سگهن!
ناناڻن جو چوڻ آ ته،
هٿيارن جي بچ جو فصل ڀلو وٺڻ لاءِ،
”ماڻهن“ جو پاڻ ڪارائتو آهي.
”اوجھڙي ڪئمپ“ ۾ ماڻهن جي قرباني،
رائگان نه ويندي،
توهان ڏسجو!
جڏهن مضبوط مرڪز ۾ اهو فصل پجي راس ٿيو.
تڏهن بڪايلن جا وات ڪيئن ٿا بند ٿين!!

تون

ئي

تون

20

ديس جا رکوال

ٻہ ڪروڙ ڇهرن اسان جن تي
اي سنڌ ڌرتي
آهن تنهنجا نقشا ڇٽيل
جن کي اسان جي
ماڪيءَ کان وڌ
مٿين مائرن
۽ محبويائن
الائي ڪيترا دفعا آه چميو
۽ هر ڀل، هر گهڙيءَ
اسان جو هر هڪ آدرش
تن اڳيان آه نميو
اي منهنجا پيارا وطن!
اسان جي ڇهرن جا پنج ئي حواس
شاداب ڪن ٿا
جيون جي جند جي زمين
جيئن وهڪرا تنهنجا
آباد ڪن ٿا
هيءَ سنڌ جي زمين!
تون اسان جي سڃاڻپ آهين او سنڌو.

ٻڙون

نهي

ٻڙون

21

اسان پنهنجي چهرن تي
 دهشتگرديءَ جون چپيون
 پنهنجن جي اثبتن جا يونڊا
 ٻوٽن جا نشان
 ۽ سهي ڪيئن سگهنداسين؟
 ڌارين مفادن جي گولين جا گهاوا!
 اسين پاڻ پنهنجي سڃاڻپ جا رڪوال آهيون!
 نين بندشن ۽ ڊيمن جا ڪرفيو
 نون نالن ۽ نعرن جي شيلنگ
 ۽ جمهوريت جي فائرنگ!
 او ڪانٽرو!

اسان جي راهن ۾ ڪنڊا ته آهن
پر!

اسان پنهنجي انمول امڙين- جيڄلن
 ۽ پيارين پريمڪائن جي
 چهرين چمين جو

ڄاڻون ٿا تقدس!

اسان پنهنجي ريتن، روايتن
 ۽ رعايتن جا زنجير ٽوڙي
 پيرين اگهاڙي!

خلوص ۽ سچائيءَ مان اجرڪ پسائي
 ٻڏيءَ جون بليت پروف جيڪيٽس پائي
 توهان جي فائرنگ اسڪواڊن جي سامهون
 توهان جون سموريون پابنديون ٽوڙي
 اسين پاڻ پنهنجي

ڊيس جي سرحدن جي حفاظت جي ڪارڻ
 جڏهن نڪرنداسين تڏهن توهان

اسان جو ڪجهه بگاڙي نه سگهندو!

اسين ڊيس پنهنجي جا لڇيال آهيون

اسين پاڻ پنهنجي سڃاڻپ جا رڪوال آهيون!

نون
 ٻئي
 نون

اڄ نه سپاڻ

اڄ نه سپاڻ! ها سپاڻ!

اڄ!

ڏينهن تو صدا ڪري

۽ رات ٿي ادا ڪري

ته گل اهو اتي رهي

ان ڏانهن وڌندڙ هٿ اهي

رڪجي پون، بيهي رهن

۽ موت ڏئي، ڏهڪائيندڙ جي ڏيل ۾

هوڙهين سان هڪ هڪائيءَ واسطي

آتما جي آشتيءَ جي ڪارڻي

رائيفل جي تريگر ڏي وڌن!

سپاڻ!

سڳند پري سرهي فضا ۾

خون پنهنجي مان قتل

گلاب جو ڪو لال گل

پریتما ڪنهن جي هٿن سان سو پٽيل!

پريميءَ جي ڪوٽ ڪالر تي لڳل

ڪيڏو پو اي دوست!

سو گل سونهندو

اڄ واري جي بنسبت!

مون کي اڳ ۾ سڏ نه هئي

ڦڙ ڦڙ مينهن وسي تو پيو
۽ ڦڙي ڦڙي واڌائي ڏئي ٿي
منهنجي سالگره موقعي تي
گيت آلاپن پيا هي وڻ تڻ
لهرون مون کي لوڏن پيون ٿيون
ڊانس ڪن پيا ٿا هي گل پن
منهنجي سالگره موقعي تي
لوڪ ته ساري جو غم ناهي
تنهنجو! تنهنجو! تنهنجو غم آ
مون کي اڳ ۾ سڏ نه هئي ڪا
رستن جي دوريءَ جي ڪارڻ
ماڳن جي مٽجڻ جي ڪارڻ
رشتا پي پلجي ويندا هن؟!
موقعا پي پلجي ويندا هن؟!

ٿون
ئي
ٿون

تاريخ جي بيل گاڏي

وقت جي دڳ تي تاريخ رڙهي رهي آهي بيل گاڏيءَ جيان
چنڊ تي پهچڻ ڪو مسئلو ڪونهي، مريخ تي به پهچي سگهجي ٿو
پر پنج هزار سالن تائين جيئن بيل گاڏيءَ کي ڪو
بريڪ نه وجهي سگهيو آ

ابد کان ازل تائين تاريخ کي به ڪو روڪي نٿو سگهي
بئي رڙهنديون رهنديون مارڳ ڏانهن
۽ هر مارڳ پٺيان هڪ نئون مارڳ هوندو آ
تاريخ جي بيل گاڏي رڙهي رهي آهي
گهيچڪ گهيچڪ گهيئون گهيئون جي ڌن تي
۽ ننڍڙو ڪٽنب مٿانئس ڳائي پيو ٿو
”هور وهيوڙي هور، هور وهيوڙي هور“

۽ وقت جي ان سرائين دڳ تي، جڏهن ۽ جتي پي ڪا
رڪاوٽ پيدا ڪئي وئي آ، تڏهن
تاريخ گاڏيءَ جي پهچڻ اتي سان
نه آلاپ رهندو آ ساڳيو، نه ورلاپ، نه ڌن سا
نئين ڌن ۽ نئون ڪو آ، آلاپ ٿيندو
۽ جهٽڪي کان پوءِ

(جهٽڪي ۾ ڪجهه ڪوئڻ/پاڻڻ فطري ڳالهه آ)

توڻ وري ساڳي ڌن تي ۽ ساڳي ئي گيت تي
توڻ وقت جي دڳ تي تاريخ رڙهندي رهندي آ بيل گاڏيءَ جيان.

سالگره واذايون

وصل جي آشا رڪي من ۾
 ويوڳ جي صحرا، ڀٽڪندي ڀٽڪندي
 زندگيءَ جا ويه سال گذاريا اٿئي
 پيرين پيادل ويه ميل سفر ڪيو اٿئي
 نرم ۽ ڪومل هٿن سان ويه ٽڪر ٽاڪيا اٿئي
 ويه ڏونگر ڌاريا اٿئي
 ان دوران مون کي احساس آ
 پنهنجي پيڙائن کان ويندي
 ڪائنات جي هر ذري جي پيڙا پوڳي هوندي
 ۽ ٿي سگهي ٿو ته
 هاڻي ڏينهن ڏکيا گذرندا هجنئي
 راتيون روئندي گذرنديون هجنئي
 هٿن ۾ لقون پئجي ويون هجنئي
 اداسيءَ کان ويندي مايوسيءَ جي حد کي
 وڃي ڇهيو هجنئي
 پرا!!

مايوسي روا نه آهي
 ”ويندا لڙ لهي ٿينديون اڪيون اڪين جهڙيون“
 ويوڳ جا پل به ڪٽجي ويندا ۽
 ضرور وصل ٿيندو تنهنجو منهنجو
 ۽ پوءِ گڏجي سمورن دڪن کي منهن ڏينداسين
 ويه سال دڪن جا ڪاٽي
 اڪيهين سال ۾ قدم رکڻ تي مون پاران
 تنهنجي همت کي داد ۽ اتساه
 اميد ۽ آشا

سالگره ڏڻ تي انيڪ واذايون
 تون او منهنجا همزاد
 ٿي
 تون او منهنجا جاني!

بيوفا نه سمجهجان

توکان موکلاڻ وٺيل

دل چيو

په لڙڪ اڪڙين مان لاڙيان

په ڳوڙها ڳلن تان ڳاڙيان

په هنجون هيئن مان هاريان

پر

منهنجي اکين ۾ لڙڪ نه ها

منهنجي ڳلن تي ڳوڙها نه ها

منهنجي هيئن ۾ هنجون نه هيون

تون مون کي

روئندو نه ڏسي

بيوفا نه سمجهجان.

تون

ني

تون

27

امن شهر جا مورچا هلي سنڀاليون

وري اڃ ٿي ڪويل جي ڪا ڪوڪ آلاچي
وري ڪوئي ڳيرو گهه گهوگهو ڪندو
۽ انهن جي ئي ورلاپ ۾
هي ماڻهو سڀئي چوندا
”اومر شانتِي اومر - اومر شانتِي اومر!“
اتو! ته ستيارو پاڻ

تون دعائن سان گڏ
ئي هٿن منجهه هٿيار کڻي
تون امن شهر جا مورچا هلي سنڀاليون.

وسڪيءَ جي بوتل ۾

تنهنجون ادائون
تنهنجون وفائون
تنهنجون نگاهون
تنهنجي ٻانهن جي چوڙين جون چٽڪارون
تنهنجي پيرن جي پايل جي گهنگهرن جي
چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ چَنَ
تنهنجون مسڪراھڻون
تنهنجي رخسارن جي خوشبو
ڇا ڇا نه آهي هن وسڪيءَ جي بوتل ۾
جي سچ پچين ته مٺي!
زندگي آهي منجهس
پراھو سڄو سڀو آ
حقيقت ڪانهي!
ڏک رڳو اهو آ.

ڇمڇڻ جي آشا ۾

اڙي! سونهن ديوي
سالن جو ته حساب نه آهي
صدين کان
ها! جڳن کان
هي منهنجا ڪنوارا ڪنوارا ڇڻ
ڪومل ڪومل نيڻ
هي گلابي گلابي گل
ڇمڇڻ جي آشا رکي من ۾
سڪي ٺوٺ ٿي ويا آهن
نون آءُ! ڇهتي وڃ
ني مان تنهنجي من اڳتڻ تي اچي نيمو آهيان.
نون

جيون

بس!
جيون!
لمحو لمحو
پلڪ پلڪ
گهڙي گهڙي
جهت جهت
سيڪنڊ سيڪنڊ
منٽ منٽ
ڪلاڪ ڪلاڪ
پهر پهر
ڏينهن ڏينهن
رات رات
هفتو هفتو
مهينو مهينو
۽ سال سال
جي ڏاڪڻ سھاري
گذري ٿو پيو
رڙهي ٿو پيو
ڊوڙي ٿو پيو

اسان ڪڏهن مري نه سگهنداسين

مان هان جنم جنم جيئرو
تون ٿو ڦولهي ڦولهي قبرستان
ڪالهه هو منهنجو لاش ٿيو تو
اڄ مان سو جيئرو ٿيو آهيان
پوريندين جي اڄ وري
سڀاڻ ۾ باقي دير نه آ
مان مرنڊو رهندس
تون ماريندو رهندين
تون پوريندو رهندين
مان چمندو رهندس
اسان ڪڏهن مري نه سگهنداسين
اسان ته جيئرا رهنداسين
۽ ملندا رهنداسين منزلن سان
تو قبرستان ۾ نه
ني ڪٿي وسنديءَ ۾
تون جتي تون به اسان کي پسي سگهين.

تنهنجي پيار جي پاڻ نگر ۾

تنهنجي پيار جي
پاڻ نگر ۾
رات سڄي مان
رلندي رلندي
رٿندي رٿندي
جاڳان تو ۽ جاڳي ئي تو
سپنا ڏسان!
تنهنجي منهنجي محبت جي
اقرارن جا،
جي تو ۽ مون
ڪيا هئا
ڪوھ جي ڪپ تي
نر جي وڻ هيٺان
پرا!
اڄ ته اهو ساڳيو ئي
نر جو وڻ به سڪي ويو آهي
تنهنجي منهنجي پيار جيان!

سلائيڊس

منهنجي جسم جي
سموري رت جا
سلائيڊس ٺاهي
مائيڪرو اسڪوپ ذريعي
ڪو پي تخليقڪار
تجرباتي طور تي
ٽيسٽ ڪندو ته
هر ريد بلڊ ڪارپلس ۾
هر وائيٽ بلڊ ڪارپلس ۾
۽ هر پليٽيليتس ۾
تنهنجي چهري جو کيس
اسڪيج نظر ايندو. 34

هن لاءِ پي ڪو ته رنو هو

لڙڪ نه اگھ تون
منهنجي ڳلن تان
لڙڪ نه اگھ

چو جو
من! اهي ئي لڙڪ
ڳل ڪنڊر تي
ڪجهه نشان
چڏي وڃن جيئن
جڏهين هوءَ اچي
انهن ڪنڊرن کي ڏسي /چمي
ته ڄاڻي سگهي ته
هن لاءِ پي
ڪو ته رنو هو!

هوا ڪجهه به ناهي

هوا!

جي سامهون

تنهنجي فليٽ جي

ان دريءَ جي

اجرڪ وانگر

جهرمٽ جهرمٽ

پردي کي لهرن ساڻ

نه لوڏي

ء!

تنهنجي مڪ تي

وڌريل وارن کي

جهوڻن ساڻ

جهنبهوڙي نه!

تون ته سرءُ سُنهن

ئي هوا ڪجهه به ناهي!

تون هوا ڪجهه به ناهي!!

جڳن تائين جئي سگهندس

ڪو به نه جئي سگهي ٿو
آڪسيجن بنان
پر خلا مان سموري آڪسيجن
ختم ڪرڻ پڄاڻان
ڪاربان ڊاءِ آڪسائيڊ تي به
جئي سگهندس مان!
جڳن تائين
چو ته
تنهنجي بت جي اندران
وري آئي هوندي جو
اها ڪاربان ڊاءِ آڪسائيڊ
خلا ۾.

آخري ڪيس، آخري ڪش

ٻن آڱرين ۾ نه جهلجندڙ
سگريٽ کي
اڳوڻي جي سھاري سان جھلي
ڏڪندڙ ھٿ
چپن تي آئي!
ڪمان ۾ ڄڻ تير پيو
تير ڇڻو
دونهين ۾ گر ٿي ويا سيئي!
زخمي زخمي چھرا ٿي ويا
ڪو به نه ڪنھن کي ڏسي سگھيو ٿي!
ڪو به نه ڪنھن کي پسي سگھيو ٿي!
چپ لاليءَ کي
سگريٽ ڳل ٿي
آخري ڪس ھئي
آخري ڪش ھو
تون سگريٽ جي فلٽر آڏو
تي مونوگرام به جلي ويو
تون منھنجي جيءَ جيان.

تون
تي
تون

آء تہ وچڙي هڪ ٻئي کان

اڄ تائين گڏ رهيا آهيون

مرڪيا آهيون

سوجيندا هيئون

جيون ڪنڊ پتاشو آهي

آء تہ وچڙي هڪ ٻئي کان

دود دکائي

هر ڪو پنهنجي منهن سوجي پوءِ

وچڙڻ سان آخر ڇا ٿئي ٿو؟

جيون چاهي؟!

تون
ئي
تون

تنهنجو نالو

دل جي پڪي ۽ پختي
پٿر تي جو تو
پيار تيشيءَ سان
پنهنجو نالو لکيو
سو نه ڪنهن مٽرڪي سان
نه ئي پاڻيءَ جي ڦڙي ڦڙي ڪرڻ سان
ڪڏهن ڊهي ٿو سگهي
پر جي ڏٺي نه ڪري پر!

تون ڏٺو به ته

ئي پڪ ڄاڻج!

40 ڏهن منتشر ٿي ويندو ان ويل منهنجو.

روح جي رشتن جو ڪو پي عنوان نه آهي ٿيندو

تون مون تي ويساه رکين جي!
مڪ پنهنجي تي مرڪ پڪيڙي
سرهين کي پاڪر پائي
ساري الجهن ساري دڪ کي
من جي اڳند منجهه سهيڙي
باڪس جي هڪڙي تيليءَ سان
تن کي ساڙي، منهنجو هي سگريٽ دڪائي
تيليءَ کي سينڊل هيٺان چيپائي ڇڏ تون!
۽ پوءِ منهنجي خواهش خاطر
مون کي پنهنجو ساٿي سمجهي
مون سان هڪڙو عهد ڪندينءَ تون؟!
من اڳر تي سرهائيءَ جو پوٽو پوکي
پنهنجي جيون کي جيئنديءَ تون؟
هان!!؟

ڪو به بيوفا نه آهي

مان! جو قائل آهيان ته
”جيئن هر ماڻهو آزاد ڄائو آ
ائين ان کي آزاد رهڻ جو حق آهي.“
سو مان ڪيئن چوندس ته ”تون بي وفا آ!“
”بيوفا“ ته جاگيرداري دور جي پريمين جو
آخري هٿڪنڊو / طعنو / گار هئي
۽ مان ته ڄاڻان ٿو ته
”پيار ذهني هم آهنگيءَ جو نانءُ آ.“
تنهنجي مون سان ذهني هم آهنگي نه ٿي سگهي
تو ٿي ته توکي جدا ٿيڻ جو حق آ
تو ٿي ڪو ڪنهن جو نه نوڪر آ نه ٻانهو
ان ڪري ڪو به بيوفا نه آهي. (42)

ٻھاري ۽ چوڙين جي مٿر آوازن جي سنگم تي

هي تنهنجو گهر!
من ڪمري جي گادرن ۽ ٿيڻن تي اداسيءَ جو چارو
ذهن جي صحن تي ٿوهر جي ويا ڪلتا
سناتو، سناتو، سناتو!!!
هي تنهنجو گهر
هيءَ تنهنجي زندگي!
چوويه ئي ڪلاڪ ڄڻ اگهور نند ۾ ستل!
چار پتيون، هڪ ڇت ۽ ڪجهه ٽڪرو ڌرتيءَ جو
مون وٽ به آهي، هڪ گهر
جڏهن آسمان تي ڪڙندو آ وهائو تارو
ڪويلن جي ڪوڪڙ ۽ سج ڪني ڪيڏ کان پهريائين
گهر اڳر منجهان
ٻھاري ۽ چوڙين جي مٿر آوازن جي سنگم تي
جاڳي پوندي آ منهنجي زندگي!

ٺاهڻ اوکو، ڊاهڻ سولو

بس جي دريءَ مان
هوا جي اوچتي
جهوڻي لڳڻ سان
وازن جي سينگ ڊهي وئي!
تون هاڻ سڌ پئي!
ٺاهڻ ڪيڏو اوکو آهي
تون ڊاهڻ ڪيڏو سولو آهي!
44

آشائن جو گلدستو

آشائن جو گلدستو
هت منجهان
پت تي ڪريو
گلدان تتي پيو
گل گل تي ويو گلدستو
پن پن بڻجي سيئي گل
وڪري ويا
من فرش تي.
ڏات سمهي پيئي!

زندگيءَ جي ڪڙي اڱري وسڪي

آ ته زندگيءَ جي
ڪڙي اڱري وسڪيءَ کي
گلاس ۾ اوتي
نيٺ نيٺن سان
پاڻ منجهه ٽڪرائي
مايوسيءَ جي وات ۾ اوتي
نئون فرستيد ذهن کي
نئون ڪجهه گهڙيون ته
نئون سکون ڏيون!

چئۇطرف، چوڭسا تون ئى تون

مون ذرتىء ڏانهن ڏنو

توكي پسيو

مون آكاش ڏانهن ڏنو

توكي پسيو

مون خلا ۾ گهوري ڏنو

توكي پسيو

۽ بئي لمحي جڏهن مون

اڪيون ٻوٽي ڇڏيون

تڏهن به مون کي تون ئي تون نظر آئينء!

تون
ئي
تون

تڏهن ته تارا برسڻ لڳا هن

گهنگهور گهٽا جي

رُت نه آ

آڪاش تي ڪو

بادل به نه آ

توڻ ڪو ته ايندو هوندو اسان ڏي پي

ئي تڏهن ته

توڻ تارا برسڻ لڳا هن! 48

پريم ٻوٽو

دل جي ڌرتي
نوٺ ٿي وئي هئي
تون جو بادل
ترسي پئين
۽ برسي پئين
من جي کيڙيل
ڌرتيءَ تي
اڇليل بيجو
ڌرتيءَ جو
سينو چيري
ڦٽي پيو
پريم ٻوٽو!

گیتن جي ماڙي

هيءَ گیتن جي ماڙي
خيالن بلاڪن تي جوڙي
توڻ کڻي
ڪٿي راس آهي
توڻ مون ٿو لڳ ڀڳ ڀرين!
توڻ ٿو لڳ ڀڳ ڀرين!

جذبڻ جون ڏيائون

آءُ جذبڻ جي
ڏيائين منجهان
آڳ ٻاري
آمر ذهنن جي
سوچن کي ساڙي
ڪري رک ڇڏيون!

تنهنجو تصور

گهڻو اندازي
رات ڪاريءَ ۾
روشنيءَ جي ڪرڻ سان
وهنجي ويو
تئون منهنجو ڪمرو
ئي اوجھو ھي
تئون ڪنھن جو تصور اچي ويو؟

دل جي Call bell

ننڊ ديويءَ

پنهنجي هنج ۾

سڀن جون ڪي لوڪ ڪٿائون ٻڌائيندي

چڏيو سمهاري

پر هي اوچتو!

دل جي Call bell ڪنهن وڃائي

جو چرڪي، اتي

۽ روئي پيس.

خالي جهولي، ڀريل جهولي

آئون ته
پيار جو جهول ڀري
نڪتو هٿس
ونڊڻ/ورڇڻ
۽ جڏهن موٽيو هان
ته هي خالي جهول ۾
هيڏيون نفرتون!
وري به تنهنجا احسان
۽ مهربانيون!!

توڻ
ئي
توڻ

ظفر جو گيت

وري اڄ ٿي ڌرتي ڌڀي
۽ آڪاش لرزي
وري اڄ ٿو پڪ ساڻ
ظفر جو ڪو گيت آلاپجي!

شايد

اوهان کي
کنهن کويءَ جي
توڻ ڪرڪڻ جي پرواهه ناهي!
تي اوهان پو ته شايد
توڻ انسان ناهيو! 56

مان جن آهيان تئو ڪوئي

مان چڻ آهيان
تئو ڪوئي
جلندو به رهان
کلندو به رهان!

تون
لي
تون

جذبي بن تخليق

جذبي
بن تخليق
تئون ائين جيئن
ني ساه بنان
تئون ڪو بوتو! 58

منهنجي خوشنصیبي

مون کي تڙپائڻ منجهان
لطف ملي ٿو جي توکي
ته منهنجا جاني
مان ته پوءِ به
خوشنصيب آهيان!

ذات منڊيئڙو ناهي

تون ذات منڊيئڙو ناهي
لي جنهن سان
تون ڊال رڌيان مان ويهي!
60

سندر سنجھا لڙي وئي ٻڙي وو

جڏهن نيٺ سورج جي آڏو
هي رخسار تنهنجا
ها لٽڪي پيا
تڏهن پڪ ڄاتو هو مون ته
سندر سنجھا تڏ
لڙي وئي
ٻڙي وو!!

ڪني آهين ڏاڍي ڪا

سوچن منجهه سجاڳيءَ ۾
۽ نند ۾ سڀن روپ وٺي
نه جاڳڻ ٿي ڏين
نه سمهڻ ٿي ڏين!
ڪني آهين ڏاڍي ڪا!
ايڏي ياد چو ايندي آن؟

تون
ئي
تون

62

توڪي حاصل ڪرڻ

توڪي حاصل ڪرڻ

چڻ

بورڊ آف انٽرميڊيئيٽ اينڊ

سيڪنڊري ايڊيوڪيشن سڪر جي

انٽر ڪيمسٽري

پيپر ۾ پاس ٿيڻ - رڳو!

تون

ٿي

تون

63

اف! پوء به تنهائون!

هي جڳ مڳ جڳ مڳ تارا
هي چانڊو ڪيون
۽ هوائن جون ٿڌيون ٿڌيون
هي لرزشون
پنهنجي ساهن جون
مڌر هي آهتون

....

تون

....

ئي

....

تون

اف پوء به تنهائون!!!

64

سج به موڪلائي پيو ۽.....

وڃان ٿو ڏور
گهڻو ڏور
بي ڪنهن وسطيءَ ۾
نما شام جو
هي سج به موڪلائي پيو
۽
اڃان به تون آهين جا
چپ ڪيو
ويئي آن!

اسان اي دوست جيئون پيا اڃان به هن زماني ۾

توهان جي گهر جي
ڪنهن ٻارڙي کي ڏسي
مرڪي ۽ ٿورو پيار ڪري
توڻ اسان اي دوست!
جيئون پيا
توڻ اڃان به هن زماني ۾!!

اڻپورو پورٽريٽ

پهرين نظر منجهه
توڪي ڏسڻ سان
جڏهن کان آ مون
توڪي چاهي وڌو
تڏهن کان وٺي
پنهنجو اڻ پورو پورٽريٽ
نه آهيان ناھي سگهيو
الائي جي چو؟

توهر جو وڻ

توبن پيارا
مان ائين ڄڻ
توبن ويرانيءَ ۾
تي تنها تنها
توبن توهر جو
ڪو وڻ! 68

بجلي

تون ڪرنت جي تار
مان ارڻ جي تار
ملون ٿا جڏهن
سئڇ آن ڪرڻ سان
پري ٿو پوي
روشن بلب!

منهنجي چاهت ڪناري چوڪر!

تون منهنجي چاهت ڪناري چوڪر!
تي هر ڪنهن ماڻهوءَ م
تون ٿس اک!

تنهنجي ياد ڳڏڙي

هر رات
تنهنجي ياد
ڳڏڙيءَ جيان
اچي
مون کي
تڙپائيندي آ!

تون
ٿي
تون

71

آشا

کاش! مان
دل جي گهراين منجه
کتکتايون کڍي
نئون حقيقي مرڪ
تي سموري لوڪ جي
نئون مک تي سجائي سگهان!
72

اڙي ننب ديوي

اڙي ننب ديوي
هلي وچ هتان!
ڏور
کاڌي هلي وچ!
اسان اڄ الائي ڇو
جاڳڻ ٿا چاهيون!

هڪ ياد ڪنڀيءَ وانگيان

تون ڇڏي هلي وئين
ان ڏهاڙي
هڪ ياد
ڪنڀيءَ وانگيان
قٽي دل مان
بئي ڏينهن
توڻي جوان ٿي
توڻي ۽ تئين ڏينهن
مرجهائجي وئي!

مان اڪيلو هجان

جنهن ويل فضا ۾ راڳ جو
ماحول ٿئي طاري
هوائون زور سان نچن ۽ جهومن
موسيقي بادل وڃائن
۽ ڪنوڻ گتار
انڊلٺ ديوي جهومي ڳائي
ڪو اهڙو راڳ
جو زندگي احساس مان
تڙپي پوي، روئي پوي
سڌڪي پوي
روئي روئي
کلي پوي!
ان سمي ۽ ان ويل
هن شهر کان ڏور ڏور
ڪنهن شاھ بلوط جي وڻ هيٺان ويٺل
تون نه هجين
مان اڪيلو هجان
مان اڪيلو هجان!!

اڄ جي ملين تون

ڏينهن ڏڪن جا گيت نه ڳائي
رات نه روئي!
ڏات نه روئي!!
ذات نه روئي!!!
پرهه ڦٽي پي لڙڪ نه لاڙي
تاڪ منجهند پي تير نه ماري
دل هو ۽ منهنجي هار نه کائي
تون من پي اڄ مضبوط رهي
تي ڪويل اڄ هيءَ لات نه ڳائي
تون اڄ جه ملين تون!!

منهنجي سالگره جو ڏڻ

اڃا منهنجي سالگره جو ڏڻ آ
ڪنهن کي به سڌ نه چڻ آهي
انيڪ ماڻهن جي هن وسطيءَ ۾
ڪو هڪ به ماڻهو اهڙو ڪونهي جو
اڻويهن سالن جو ڏونگر ڌارڻ کانپوءِ
اڻويهن ميلن جي پيرين پند،
اڻانگن رستن تان سختيون سهي،
ميل جي پٿر تي پهچڻ تي
۽ اڻويهن لهرن ۾ جهاڳڻ / لڙهڻ کانپوءِ
نيستو ۽ بي سڌ، بي حواس ۽ بي حس
اداس ۽ مايوس ٿي ويل مون کي!
پل کن لاءِ ٿي اتساهي.
بانهن ڳلي ۾ ڀاڪر پائي،
ائين چوي ڪو.
مڙسن تي مهلون اينديون هن.

رات غمن جي ڪٽڻي آهي.
سپاڻ پرھ جيڪا ڦٽندي سا
ممڪن آهي

تو لئ ڪو سنديشو آڻي
خزان جي شام به بهار ماڻي
گذريل سال تحفو ڏيندي تو

ائين چيو هو
”18 سال دڪن جا ڪاٽي اچڻ تي مون پاران داد واڌائي!
ائين به چيو هيئي!

”حالتون رهن نه رهن، مون کي هر ڀل گڏ پائج،
تصور ۾ جيڪو چاهيئ سو ساڻ ڏينديسانء!“
ء اڃ! اڃ! جڏهن،

بهار جي هن موسم ۾ سڀني ماڻهن کي
خزان ڇڏيو آهي، ڇاڻي تڏ

تصور ئي تصور ۾ مرڪ چين تي آڻي، سامهون
طرحين طرحين گلن تي جهومندو پسي
هوا کي سازن ۽ آوازن جا لهر اڳائيندو ڏسي
پڪين کي گيت ڳائيندو پائي
جهڙ کي ڦڙ ڦڙ وسائيندو ڏسي

ڪپڙا پڇائيندي خوش ٿيان ته ڪائنات جي هر شئي ”تون“ بڻجي،
مون کي اتساهي رهي آهين، بقايا زندگيءَ جا عذاب پوڳڻ لاءِ!
پر اوچتو هيءَ خوشيءَ جي هيانءَ ۾ بريجي
مسرتن جي سڀني ۾ ڪان!

ڪٿي ائين ته ناهي ته تون!

تون
پريتما نه پر
ني
تون دنيا جي وڏي ۾ وڏي فلاسافر آهين!

پوسات/نيوٽران بم جي خالق ڏانهن

او احمق
اونادان
سائنسدان!
سائنس سک رسائيندي آ
ان مَتي کي موڙي تو
پنهنجو ذاتي ورثو سمجهي
ڏکن خاطر ڦولهيو تو جو،
نيوٽران جو فارمولو
ان کان اڳ ڪجهه سوچيو هيئ!
۽ تو ڪجهه سمجهيو هئو
اسان ته جڳ جڳ
فتني فساد جا رهيا آهيون مخالف
اسان ته تڏهن به توکان پڇيو هو.
جڏهن تو بندوق ٺاهي
تو پستول ٺاهيو
روالور جوڙيو
۽ رائيفل به ٺاهي

اسان ته تڏهن به توکان پڇيو هو
جڏهن استيند گن کان اڳتي وڌي
دستي ۾ تائيم ۾، ٺاهيئي
۽ تو جواب ڏنو

Safety ڪارڻ

اسان في الحال ته چپ ٿي ويا هئاسين پر
وري جڏهن تو

ايتڻ ۾ جوڙيو

اسان هو تڏهن به توکان ڪارڻ پڇيو.

۽ تو جواب ٻدران

ٺاهي وڌو نيوتران ۾

۽ چيئ

ايتڻ ۾ سان جڳهون به ختم ٿي وينديون

ملڪيتون پي ٿي وينديون ناس.

ان ڪري مون ٺاهيو آهي ٻوسا ۾.

جنهن ۾ ڪو نقصان نه ٿيندو

ڪا جاءِ نه ڏهندي

ڪا ملڪيت نه دفنائبي.

بس! رڳو ماڻهو مري ويندا

(انهن جا وارث)

او احمق!

جايون جڳهيون ۽ ملڪيت

آتم آهن انسان کان؟

حيث اٿئي ڙي حيث اٿئي

ماڻهوءَ ملهه نه ڄاڻي!

ماڻهوءَ مان نه ڄاڻي!

ماڻهوءَ شان نه ڄاڻي!

تون
ني
تون

پنهنجو نينهن نياڻي ڇڏيون

هار ۽ جيت جي وچ ۾
جنگ لڳي وئي آ
اڄ جو ڏينهن پڄاڻي ۽ جو آ
يا هار جو يا جيت جو!
سڄ ۽ ڪوڙ جي وچ ۾
جنگ لڳي وئي آهي.
اڄ جو ڏينهن پڄاڻي ۽ جو آ
يا سڄ جو يا ڪوڙ جو!
زندگيءَ ۽ موت جي وچ ۾
جنگ لڳي وئي آ
اڄ جو ڏينهن پڄاڻي ۽ جو آ
يا زندگيءَ جو يا موت جو!
اچو ته دوستو! ويهن ئي ننه جو زور ڏئي،
هار، ڪوڙ ۽ موت کي مات ڪيون.
جيت، زندگيءَ ۽ سڄ جي سوپ لئ
سر تريءَ تي رکي
ڪنڌاڏيءَ تي رکي،
پنهنجو پاڻ ملهائي ڇڏيون.
پنهنجو نينهن نياڻي ڇڏيون.
بي زندگي ملي نه ملي.
هيءَ زندگي ته ماڻي ڇڏيون!

جذبي کي زندان ڪندو ڇا؟!

منهنجي منزل پري پري آ
جاتي ڪويي چارو ناهي.
جاتي ڪوئي پيرو ناهي.
رستو ناهي، راه به ناهي.
روڊ به ناهي، بس به ناهي.
لاري يا ڪا ويگن ناهي.
موٽر ۽ ڪا ڪار به ناهي.
پٿر پٿر راه اتان جي!
ڪندا ڪندا رستو تنهنجو،
پويي ڏس مان يار وڃان ٿو.
دشمن سان مان وڙهان پيو ٿو.
بس مون وٽ هڪ جذبو آهي.
جذبي سان گڏ جان به آهي.
ڇا ٿي پيو جي روڊ نه آهي.
لاري بس يا ويگن ناهي.
موٽر يا ڪا ڪار نه آهي،
پيرو ناهي چارو ناهي،
ڇا ٿي پيو جي اندارو آهي
رستو ۽ ڪا راه به ناهي،
پٿر، ڪندا، هن وڃايل.
پويي ڏس مان وڃان پيو ٿو.
ريڙهين ۾ مان رڙهان پيو ٿو.
پنهنجي منزل ڏانهن وڃان پيو.
منهنجي منزل پياري منزل،
هيڏيون سختيون راهن ۾ پر
پويي ڏس مان وڃان پيو ٿو
توڻ بس مون وٽ هڪ جذبو آهي
توڻ جذبو، جذبو، جذبو آهي
توڻ جذبي کي زندان ڪندو ڇا؟
جذبي کي طوفان ڪندو ڇا؟

ڏات

ڏات ڏکن جو ڏيھ به آھي
 ڏات سکن جي سڀج به آھي،
 ڏات ڪا محبوبا پي آھي
 ڏات ڪنوار پي چوڪري پي آ
 ڏات غمن جو نانءُ به آھي
 ڏات ته تڙيل تھڪ به آھي
 ڏات منجهند ڪا ٽاڪ به آھي
 ڏات ڪا لڙندڙ شام به آھي
 ڏات اڃايل هرڻي پي آ
 ڏات ڪا ويران صحرا پي آ
 توکي ڪهڙي سڌ ظفر!
 ڏات هتي ته تياس به آھي!

ڪوڙو پيار

محفلن مان اوچتو ئي اوچتو
ٽهڪن، چرچن، پوڳن وچ مان
کوٽجي وڃڻ / گم ٿي وڃڻ
يا رات جو اڪثر ڪري
ننڊ ٿي ننڊ ۾
هٿ هڪڙو، پنهنجي ئي
ٻئي هٿ مٿان رکڻ
سرڪائي ٿورو زور ڏئي
چپن تي آئي
چمي ڏيڻ
مرڪي پوڻ
۽ اوچتو ئي اوچتو
چرڪي پوڻ
جاڳي پوڻ
روئي ڏيڻ!
توڻ منهنجو توسان اهو پيار مٺي!
ٺي جي چئين ٿي ته شايد
توڻ ڪوڙو ئي هوندو!!

سونهن نگر جي شهزادي

او سونهن ننگر جي شهزادي
آ- رات اسان وٽ اچ
ته پوءِ هيءَ
ڏات جي ديوي رقص ڪري
نه ته ڏات جي پاييل
گهائي پئي ا
ڪنجي وئي
لوڪ تماشو ديڪڻ ڪارڻ
اڀيرو هي بيٺو آهي!
چنڊ ستارا
قاتل پوتيون
چچريل چوليون اوڍي!
نيٺن ۾ آشا جو ڪاڄل
پائي پيا ٿا گهورن
۽ سونهن نگر جي شهزادي
جي رات اسان وٽ ترسي پئينءَ
۽ ٿورو ٿورو مرڪي پئينءَ
ته.....؟
ڏات جي ديويءَ ساڻ ڪني
دونهائيل هيءَ ڌرتي،
سج چنڊ تارا سڀئي
پنهنجي دل جي دريا مان
مرڪ ڪٽورا پُر ڪري
پيگ پيگ سان ٽڪرائي
نچندي نچندي پيئن/پيارن
۽ جهومي جهومي ڳائڻ!

روشنيءَ ۾ نه مل

روشنيءَ ۾ نه مل
روشنيءَ ۾ جي ملينءَ
توڪي مون کي گڏ ڏسي
ڪو شاعر
شعر چئي وجهندو!
روشنيءَ ۾ جي ملينءَ
ته اسان جي
جسمن جي پاڇن کي
پاڻ ۾
ملندو ڏسي
ڪو آرٽسٽ
چتر نه ٺاهي وجهي!
ان ڪري روشنيءَ ۾ نه مل
ان ڪري
اڄ نه مل!
جو اڄ چنڊ آهي مٿي
وري ملجان جڏهن
هجي ڪا اماس رات
جو ڪو شاعر
اسان کي ملندو نه ڏسي
ڪو شعر نه چوي
ڪو چترڪار چتر نه جوڙي
اسان جي پاڇن کي ڪوئي
ملندو نه ڏسي
اسان جي چپن کي
ڪو پي چمندو نه ڏسي!

اڄ جا دودا

ڪلهه جي دودي
جنگ لڙي هئي
ننگن مٿان
نثار ٿيو هو.
ڌرتيءَ خاطر
پاڻ ڪٺو هو.
پنهنجن جي لاءِ
پاڻ پتوڙي!
غيرن جو هن
ڪنڌ ڪٽيو هو!
اڄ جا دودا!
چپ ڇو آهيو؟

جيون، رنگن جو ڪئنواس

رنگن جي آ راند
جيون رنگن جي آ راند.
هت ريتو رنگ
هت پيلو رنگ
هت سائو رنگ
هت نيرو رنگ
جڻ ڏيوي انڊلٺ
جيون رنگن جي آ راند.
برش ڦري ٿو
رنگ وڌي ٿو
رنگ پکڙي ٿو.
۽ پوءِ هڪڙو رنگ ٺهي ٿو.
چوڏس ڪاري رات
هي جيون وصل ۽ ويو
هي جيون رنگن جي آ راند!
جيون رنگن جي آ راند!

تون
ئي
تون

جي اڄ ٿي تون ملي پوين

هي پيگ جام هٿ منجهان
ڪري پوي، ٽٽي پوي،
سالن کان هٿ ۾ جهليل،
سگريٽ پي سڙي پوي،
بيمار بستري تان دل!
اٿي پوي، نجي پوي!
ڪو راڳ ڳائجي پوي،
۽ ساز دل چڙي پوي،
هيءَ زندگي تڙي پوي،
۽ روشني ڪڙي پوي،
ڪو گيت پڻ جڙي پوي،
۽ سرد سوچ ذهن مان
ڪا آڳ ٿي ٻري پوي.

.....

.....

.....

.....

جي اڄ ٿي تون ملي پوين،
۽ ٿورڙو کلي پوين!

گیت نئون ڪو

درد لڪايو، جهومو جهومو
ڳايو ڳايو، گيت نئون ڪو.
پنهنجي مک تي مرڪ سڃايو،
ڳايو ڳايو، گيت نئون ڪو،
دل ديول مان دڪ هٽايو،
ڳايو ڳايو، گيت نئون ڪو.
نينهن لڳائي نيٺ نپايو،
ڳايو ڳايو، گيت نئون ڪو
مرڪي مرڪي گيت ٻڌايو،
ڳايو ڳايو، گيت نئون ڪو. (90)

خالي فريم

تو ته چيو هو

”منهنجي تصوير جي جاءِ تي ڪا
ٻي تصوير اچي ويندئي!“

سوڄيان تو ته

پوءِ به هي فريم

اڃان چو خالي پيو آهي؟

دِجان تُو

نانءُ تنهنجو ته ڇا
پنهنجو به ڪونه ونبو هاڻي
متان اي دوست!
تمنا نئين ڪا جاڳي پئي!

تون
ئي
تون

ڇا ڪيان؟

ڇڻين ٿي ته
مجان ٿو

مرد کي سونهين نه ٿو روئڻ
پر!

اڄ اوچتو هي لڙڪ نيٺ لڙي پيا آهن!

ڪهڙيون شڪايتون؟

ڪنهن سان ڪيئون
شڪايتون؟

نفرتون ٿي نفرتون
نوکرون ٿي نوڪرون
آهن اسان جي ڀاڳ ۾!
تون
ني
تون

آء تہ سپاڻي پيو ڏينهن ٿئي

جي
منهنجي ويوڙي سان
توڪي خوشيون ملن
تہ پوءِ آءُ تہ جاني!
سپاڻ،
پيو ڏينهن ٿئي!

صلاح ڏي

ٻڌائي ڇڏ ته
توڻ ڇا جواب ڏيان؟
ئي پڇن ٿا:
توڻ ”تھڪ ڪوڪلا چو اٿئي؟!“

واعدن جي جواني

ٻڌ! هي ٻاراڻا واعد
ٻارن جيان
جوان به ٿي ويندا ٿئي!

تون
ئي
تون

دوڪو

مون کي ڏيندو آهي دوڪو
هر هڪ خط،
تيليفون جي هر رنگ
۽ در جو هر کٽڪو.

امان جي شڪايت

”بس امان!
الائي ڪهڙي
اڏوهي ڪائيندي ٿي وڃي
چوڪر ڪي!“
عالم امان پئي چيو
پاڙي وارن ڪي!

تي دوکا

مون سان پهريون دوکو، اهو ٿيو جو
چمڻ کان اڳ
مون کي پيدا ٿيڻ ويل چيو ويو ته
هوءَ دنيا ڏاڍي خوبصورت اٿئي
۽ سڀ ڪجهه تولا ٻنail آهي!
مون سان ٻيو دوکو بالجتيءَ ۾ امان ڪيو
منهنجي وات مان ببي ڪڍي
نيل ڏئي ڇڏيائين
۽ مون سان ٽيون دوکو، جوين م ”هن“ ڪيو،
جنهن،

تون
لي
تون
پوءِ به الائجي ڇو

تنهي اڳيان جهڪندو آهيان! (100)

مشورو

بند دروازو روئي ڏئي
ڏسي توکي ۽ جي هي پيچرو
پيچئي منهنجو!
اڪيون ٻوٽي
وڏو تهڪ ڏئي
نٿائي
وري رستو ئي
مٽائي ڇڏجان!

وات ڊويو مين؟

دل جي اڻاهه گهراين منجهان
اٿل کائي جڏهن به
تنهنجي ساراهه نڪتي آ
منهنجي چين مان.
تڏهن تو چيو آ:
”مان انهن چوڪرين منجهان ناهيان
جي تعريف ٻڌي خوش ٿينديون هن
منهنجي دل رکڻ لاءِ
منهنجي ساراهه نه ڪندو ڪر!“
۽ جڏهن به حقيقت کي اڳيان رکي،
تو م اصلاح ڪارڻ
سچ چيو آ مون
ڪا تنقيد ڪئي آ
تو ورائيو آ
”مون کان اوڙ به اٿئي دنيا م
ڪوشش ڪر! ملي ويندي اهڙي ڪا!“

قربت

هوءَ مون کي کيڏي عزيز آهي؟

تون ڄاڻين ٿي نه!

مان هن کانسواءِ مري وڃان ته

ڏوهه هن کي نه ڏجان

ڏوهه

سونهن، سچائي ۽ پريم جو

ٿورڙي هوندو آ؟!

تون

ٺي

تون

هائي مون کان گيت نه لکبا!

منهنجي ذات ڏکوئي وئي آ

تون هائي!

ني مون کان

تون گيت نه لکبا!

ماڪ

جڏهن به
هت ڪو گل تڙي ٿو
تنهن ويل هو ذات ڏڻي
۽ هو لات ڏڻي
۽ نينهن ڏڻي
پنير ڪي ۽ جو
ان ويلي
روئي وهي ٿو
ماڪ جي بوند جي روپ ۾!

موت کان پوءِ جي دعا

ڪائنات خالق
منهنجا ڏڻي
منهنجي مرتئي پڄاڻان
رڳو هڪ دعا آ ته
پنهنجي ئي تخليق صدي
جهت لاءِ مون کي
موڪل ته ڏيجان
تو ته منهنجي ويڙهي تي روئندڙ
ئي
ماڻهوءَ ڳلن تان
تون
مان ڳوڙها اگهي ڄاڻ! 106

جي ڪنهن جي به ڳل تان ڳوڙ هو به ڪوئي ڪريو

اي پرين! زندگيءَ کي موت ۾ مٽاءِ ڀلي
۽ روشنيءَ کي اوندھ هٿان ڪٽاءِ ڀلي
سڪ کي ڏک هٿان چوٽ پيو رساءِ ڀلي
آتما منهنجيءَ کي در در پيو رلا ڀلي
دل کي دل جي هيري سان پيو ڪٽاءِ ڀلي
ڏيهه جي ذات کي پيو قيد تون ڪٽاءِ ڀلي
ڀاڳ جي قلم کي التو پيو هلا ڀلي
سچ کي ڪوڙ جي ڪاري ۾ پيو لڪاءِ ڀلي
بئنگ ميوزڪ، مرتئي تي پيو وڄاءِ ڀلي
لوڪ پڇري ۽ تون تهڪ پيو لڳاءِ ڀلي
لوڪ کي نوٽ آڏو گروي تون رکاءِ ڀلي
هن پيٽ کي تون بک پيو ڪاراءِ ڀلي
پر!!!

جي ڪنهن جي به ڳل تان ڳوڙ هو به ڪوئي ڪريو
۽ ڪنهن جي به مک تان مرڪ جي ڪسي تو
ته پوءِ ياد رکجان
تون منهنجو صنم نه آهين!
منهنجو صنم نه آهين!!

نیت

نیت کیم
سمھڻ جي
چھ ڪلاڪ
ننڊ جي
واسطي آرام جي!
منھن!
تون ڀرينءَ جي پار ڏي!
تي سڀني جو ثواب!
تون مٺڙي محبوب لاءِ!
108

تون ڪهڙو تخليقڪار آهين؟

تون ڪهڙو تخليقڪار آهين
جو پنهنجي ئي تخليق کي
پنهنجي ئي هٿن ساڻ
ازيتن جون تيليون ٻاري
ڏني رهيو آهين؟!

انسانیت جا تھڪ

جذہن ہکڑی تخلیقکار

پنهنجي ئي تخليق کي

پچيري، قازي، مروزي

قَتِي ڪَري ڇڏيو

تَذَهِّنْ اِي لَوَكُو

سیئی ازم

پوتیون پائی، برقعا اودی

لکي ويا پنهنجي

نصائح

ء هوٴ انسانيت

تورو پوئتی هتی

پنهنجو مک

هٿن جي پڪ م لڪائي

110 تھک ڈٹی کل م سڈی وئی!

ڏينهن ۽ رات جي ٽيبل ٿاڪ

ڏينهن رات جي ڪنڌ ۾،

ٻانهون وجهي

ڪائڻس پڇيو،

”تون ايترو روئين ڇو ٿي؟“

رات روئندي، سڏڪندي وراڻيو

”ڇو جو تون ايترو ڪلين ٿو!“

تون

ئي

تون

ماضي بعيد، ماضي قريب ۽ حال

ٿيو ڏهاڙي تو ۽ مون
گڏ گوليون خريديون هيون
ڪالهه، تو انهن جي پاڇي چاڙهي ڪاٽي ڇڏي.
۽ مون اهي پوکيون هيون.
اڄ تنهنجو وجود ڌرتيءَ تي ڪونهي
۽ منهنجو گيت پيو آلاپجي.

تون
لي
تون

شرنائين جا سڌڪا

شرنائين جي گونج ۾

لاش جي ڪٽ ڪٽي

هي ڪانڌي جڏهن

ٿورو اڳتي وڌيا

آڪاش روئي ڏنو.

انڊلٽ جي ستن ئي رنگن ملي،

ڪائنات تي ڪاري چادر

جاڙهي ڇڏي

۽ شرنائين جا سڌڪا گهٽجي ويا.

تون

ئي

تون

113

چند ي تيلي

رات!
چند جي تيلي ٻاري
ڌرتيءَ ڏانهن
اچلي ڇڏي!
ء مان!

ڇوڙ
سڄي رات
م
ڇوڙ
ڇلندو سڙندو
114 ۽ بحرندو رهيس.

وايو منڊل

رات آسمان تي سج چڙهيو.
ڌرتيءَ تان ڪاري گابي
لت هڻي
ڪيرائي وڌو ڪيس.
گهوڙي وڌو هڻڪا ڪري.
ڪائي ڇڏيو ڪيس!
صبح تي
بڪريءَ قولهڙيون لائون
جي آسمان تي نارا بنجي
نمڪن لڳيون!

اوندھ ۽ روشنيءَ جي ٿيل ٿاڪ

اوندھ روشنيءَ کي چيو
”پاڻ هڪ ئي گهر جا ڀاتي ته آهيون،
پوءِ ڇو نه تون منهنجي حق ۾ هٿ ڪڍي ٿي ڇڏين؟“
روشنِي تجسس ۾ پئجي ورائيو.
”جنهن ڏهاڙي

سڄ
ڪوڙ جي حق ۾ هٿ ڪٺو،
ان ڏهاڙي

تو مان به تنهنجي حق ۾
هٿ ڪڍي ڇڏيندس!“
تو

رنو ڪو نه هوسين، بصر پئي وڌيا،
 اسان جا لڙڪ هي سڀ دغا ٿي ڇڏي
 پتلا وفا جا اوهان ٿي ڇڏي
 اسان بي وفا، بي وفا ٿي ڇڏي

پاڳل من جي پاڳل چاهت اڃان به توکي چاهي ٿي،
 گهڙي گهڙي ٿي پاڪي پائي، گهڙي گهڙي پريائي ٿي،
 رات نگر جي ديوي پنهنجي ڪومل ڪومل چيڙن سان،
 وري وري ٿي لڙڪ اگهي ۽ وري وري پرجائي ٿي.

اسان جي جيئرا رهياسين ته چاهي؟
 جياسين، اسان يا مٿاسين ته چاهي؟
 اوهان جي وفائن جا چرچا ته هلندا،
 ٻڌاسين ته ڇا جي نه ٻڌاسين ته چاهي؟

اسان کان وٺي هر ادا موڪلائي،
 اسان کان وٺي هر وفا موڪلائي،
 اوهان جو رويو ڏسي منهنجي سائڻ،
 اسان کان وٺي هر صدا موڪلائي.

آء تہ تنهنجا لڙڪ،
 نيڻ ڪٿورن مان پيان،
 سرڪي سرڪي ڍڪ.

ننڊ سڀنا، جاڳ تصور،
 حقيقت دور ئي سهي،
 تون منهنجو، مان تنهنجو محور.

جذبي جهوريو جيءُ،
 هيڪل هيڪل آءُ ۽،
 سڀنا سوچون سيءُ.

سار تنهنجي ساز دل چيڙي ڇڏيو،
 ياد تنهنجي ڪين ڪي رڪجي سگهي،
 آ وري اڄ رات مون نغو چيو.

نئون
 نئي
 نئون

ڪو به نه آهي، ڪو به نه آهي،
ڪو به نه آهي، ڪو به نه آهي.

مون کي اڃ پرجائي جيڪو،
روئندڙ کي سرجائي جيڪو،
منهنجو ميت چوائي جيڪو،
ڪنهن جو سڏ ورائي جيڪو،
ڪو به نه آهي، ڪو به نه آهي.

منهنجو من پريائي جيڪو،
تنهنجو گيت ٻڌائي جيڪو،
مون سان ساٿ نڀائي جيڪو،
۽ راڻو گنگنائي جيڪو،
ڪو به نه آهي، ڪو به نه آهي.

منهنجا وار سنواري جيڪو،
تنهنجي راه نهاري جيڪو،
جانيءَ کي پڪاري جيڪو،
ڪوئل جان ڪوڪاري جيڪو،
ڪو به نه آهي، ڪو به نه آهي.

چارڻ چنگ وڄائي جيڪو،
گهايل من! لپائي جيڪو،
نيڻ برسات وسائي جيڪو،
ڪو به نه آهي، ڪو به نه آهي.

جڏهن به ڪوئي گيت لکان ٿو،
جڏهن به ڪوئي ميت ملي ٿو،
جڏهن به تنهنجو شعر ٻڌان ٿو،
يادون من تڙپائن ٿيون.

ڪويل ڪائي ڪوڪ لنوي ٿي،
گيرو پي آلاپ ڪري ٿو،
آڪاش ۾ ڪا ڪنوڻ ڪنوي ٿي،
يادون من تڙپائن ٿيون.

ڏينهن پٺيان جڏ رات اچي ٿي،
تصور سان سوچون ساڻي ٿي،
سپنن ۾ پي ذات اچي ٿي،
يادون من تڙپائن ٿيون.

تون جو ناهين منهنجي ڪارڻ،
ائين لڳي ٿو مون کي ڄڻ ڪي،
ڇنگ پڇي ڇڏيو هر چارڻ،
يادون من تڙپائن ٿيون.

تون ٿي سمجهين بي وفا هان،
پر منهنجو ٻيو نانءُ وفا آ،
ڪيئن ٿي ڄڻ تون ”ڪنو صفا آ“
يادون من تڙپائن ٿيون.

جڏهن به ڪوئي گيت لکان ٿو،
جڏهن به ڪوئي ميت ملي ٿو،
جڏهن به تنهنجو شعر ٻڌان ٿو،
يادون من تڙپائن ٿيون.

هاڻي مان شاعر نه رهيو هان،
ڪجهه به نه آهيان ڪجهه نه رهيو هان،
شايد هان ظفر نه رهيو هان،
يادون من تڙپائن ٿيون.

تون
ئي
تون

چوڏس رات شفاف، چوڏس گل اداس،
پوءِ به مان نه نراس.

شاعر لاءِ هر چوڪ تي، جڙيل آھ ٿياس،
پوءِ به مان نه نراس.

تتل مورتِي، تتل سڀنا ۽ هو سنگتراش،
پوءِ به مان نه نراس.

مئل ماڻهو، مئل جذبا، مئل آ احساس،
پوءِ به مان نه نراس.

سڪل ٻوٽو، سڪل مڪڙي، ڌرتيءَ ناھ ڪساس،
پوءِ به مان نه نراس.

ۛ

کيسا خالي پاڻ ٻڌائڻ،
آءُ نه ڄاڻان.

ڪاري هيٺان سج لڪائڻ،
آءُ نه ڄاڻان.

پيار ڪري ۽ پوءِ پڇتائڻ،
آءُ نه ڄاڻان.

نظر مطلبيءَ ساڻ نهارڻ،
آءُ نه ڄاڻان.

پاڻ نه پالي، ڪتا ڌارڻ،
آءُ نه ڄاڻان.

پاڻ کان اڳ ٻيا سڌارڻ،
آءُ نه ڄاڻان.

تون
ئي
تون

پنهنجي دل جو گجهو راز تنهنجي آڏو اوريان ٿو.
چيڙا پنهنجا چوريان ٿو.

ڪهڙي تند ۾ قرب محبت؟ اها تند مان ڳولهيان ٿو.
چيڙا پنهنجا چوريان ٿو.

باه بره جي ٻارڻ خاطر، ڪاٺيون اڳتي سوريان ٿو.
چيڙا پنهنجا چوريان ٿو.

تنهنجي خوشيءَ تي او ساڻي، ڏکڙا پنهنجا گهوريان ٿو.
چيڙا پنهنجا چوريان ٿو.

هڪ هڪ موتي ڳولهي ڳولهي، مالها هيءَ مان پويان ٿو.
چيڙا پنهنجا چوريان ٿو.

تنهنجي خاطر اي ظفر! پنهنجو پاڻ پتوڙيان ٿو.
چيڙا پنهنجا چوريان ٿو.

دنيا گڏ سڏ، مان چو اڪيلو؟ سوچيان ويٺو آءُ،
الو ميان سوچيان ويٺو آءُ.

هر ڪو اڳ ۾ آءُ اويٺو؟ سوچيان ويٺو آءُ،
الو ميان سوچيان ويٺو آءُ.

پيا منهن بهڪيل، منهنجو پيلو؟ سوچيان ويٺو آءُ،
الو ميان سوچيان ويٺو آءُ.

جاڳڻ گهرجي، هاڻ سويلو! سوچيان ويٺو آءُ،
الو ميان سوچيان ويٺو آءُ.

هت ويرائي، هت چو ميلو؟ سوچيان ويٺو آءُ،
الو ميان سوچيان ويٺو آءُ.

تون
ئي
تون

پٽائيءَ جي پونءَ تي قهر ٿيا ڪيڏا،
هٿ ڪارايون آڱريون، سسي ڌڙ ڳوڏا،
جانب ڙي جيڏا، شاعر سنڌ جا ڪاٺ ۾.

شاعر سنڌ جا ڪاٺ ۾، هيءَ پٽائيءَ پونءَ،
پرمارن جي سر تي، ڪا نه سري تي جونءَ،
ڄاتو آهي مون، ڌرتي ڌڙها هٽندي.

پٽائيءَ جي پونءَ تي، واتن کي تالو
رهيو آ انصاف جو، باقي ڪو نالو،
ڏاهپ ڏيئولو، ڪڍيو جاهل جوءَ مان.

پٽائيءَ جي پونءَ ۾ پاڳيو آهي چور،
جهنگل جي هن ويڙهه ۾ نانگ ٿو ماري نور،
لائونءَ بنان ڏور، وٺن پيا واٽڙا.

پٽائيءَ جي پونءَ ۾ ڌريو پون ڏيل،
برن ٿا قنديل، مظلومن جي رت سان.

پٽائيءَ جي پونءَ ۾ رڃ جهڙيون راتيون،
چرڪن ٿيون ڇاتيون، ڏسي ڏڪر ڏيهه ۾.

پٽائيءَ جي پونءَ ۾ ڪهڙو آيو دور،
مري ويا سڀ مور، ڪانون جي ڪان کان رڳو.

پٽائيءَ جي پونءَ ۾، ڏونگر جيڏا ڏينهن،
گذر وٽن گهمندا، پڃري اندر شينهن،
جيڏا وسن مينهن، تيڏا ترڪن واهرو!

سچ سچل سندرٽا، دين، ڌرم، ڌرتي،
اهڙي ڪا ڪوٽا، جڙي جڳ جنسار م.

سچ، سچل سندرٽا، ڏانءُ سموري ذات،
ڄاڻ وهائو نڪتو، ڦٽندي ڪا پريات،
اجهو ڪٿي رات، ڪاهل ڇڏيو ڪاهلي.

سچ، سچل سندرٽا، ٿيئي زنده باد
سدا هجن شاد، ٿيئي ڌرتيءَ سنڌ سان.

مان ڪيئن ڪڍان مينڌرا، ڪڇڻ تي تالا،
سڄار ۽ حقدار ڪي لڳن پيا پالا،
ڏٺا ڏيولا، ذات جي مون ڏيه م.

ڏات جي هن ڏيه م، پيڙا پيڙا سچ،
بري پوندو مڇ، دڪي دڪي، پيڙ ڪان.

ڪاري ڪاري رات، ڏينهن قبوليان ڪيئن سا،
ڏاڍ، ڏڪر ۽ ڏنگ مون، مور نه ڪندا مات،
هوندم تيسين تات، جسو جيسين جيءَ م.

ڌرتيءَ ڪيو سڏ، آهي ڪو جو جيءَ چئي،
ماسر ويو آ ڪورجي، رهيو وڃي آ هڏ،
پو پي هو ڏس گڏ، آهي آسروند سان.

ڌرتيءَ ڪيو سڏ، مرڪي سڀ چئو جيءَ،
جيسين جيءَ جنجال م، تيسين ڪير م پيءُ،
حال ڏسي هيءَ جاڳي پڻ تون جوءَ ڌڻيءَ.

جنس سڄڻ سامهڙا سڪي ن جي ديد،
سند ڪهڙي عمد جات خدا جن جا

توڻ

ني

پروان

”جاڳي پيو ٿو شايد“ پاءُ پاييءَ کي چيو ”پاءُ اڃا“
 ٿي وڳي تاءُ منکي تنهنجي ياد ۾ ڏسي ورائيندي پاسا.

وڏائي شيو به توکي بدنار ڪرڻ نٿا چاهيون،
 ورنه هاڻ ڇا ڇا نه ڪرڻ اسان ٿا چاهيون.

اعتماد واريءَ جا گهرڙا ته نه هن،
 جي پل ۾ ڏهن ٿا ۽ پل ۾ ڏهن.

اسان وٽ نه بنگلا، بئنڪ بيلنس ۽ نه ڪارون هن،
 پنهنجي مقدر ۾ ته لڙڪاڻ ڪٽ ۽ هي سچايون هن.

رات اوڀرو، گگه انديرو، مان هوندس ۽ تنهنجي گهر جو رستو هوندو،
 تون نه جيئبو! توتي پنهنجو سر گهوريندس، جيون سوڌو اڏو سستو هوندو.

سٺو ٿيو ته هاڻي ئي سمجهي ته ويٺو،
 اسان کير آهيون! اوهان کير هيئو!

”مون کان وڌيڪ جڳ ۾، اور ملي ويندي ڪا!“
 اسان کي تڙپائي تڙپائي مارڻ به ڪيڏو نه سڻو آ.

سونهن ۽ سچ جو آ درد سان رشتو اهڙو،
 تنهنجو مون سان، منهنجو توسان پريم رشتو جهڙو.

نئون

نئون

نئون

ڪو ماڻهو ڪانئرا جا ڪوڙ لڪائن ڪارڻ،
 هيل به ڪوڙ ڪائي پنهنجو سچي آڻا خارج. (27)

نيو ٽنڪرس فورم جون اڳيون ڀيڻون

آرٽ ڪارڊس:

شگفتہ شاھ، صنوبر سيد، وحيدہ قاضي، جي پاڪيت سائيز اسڪيج ڪارڊس جا سيٽ (ختر ٿيل)

گريٽنگ ڪارڊس:

ڀٽائيءَ جي شاعريءَ تي شگفتہ شاھ جا ڪلر اسڪيج گريٽنگ ڪارڊ (=20 رپيا)

وڊيو سي ڊي:

آرٽ آف سنڌ: وحيدہ قاضي، شگفتہ شاھ، ڊاڪٽر زبيده جوڻيجو ۽ انيلا ميراڻيءَ جي واٽر ڪلر.

لاڙي / اسڪيج ورڪ، ايمپرائڊري ۽ گلاس پينٽنگ تي مشتمل 135 پينٽنگس جي وڊيو مووي، قيمت

60 رپيا.

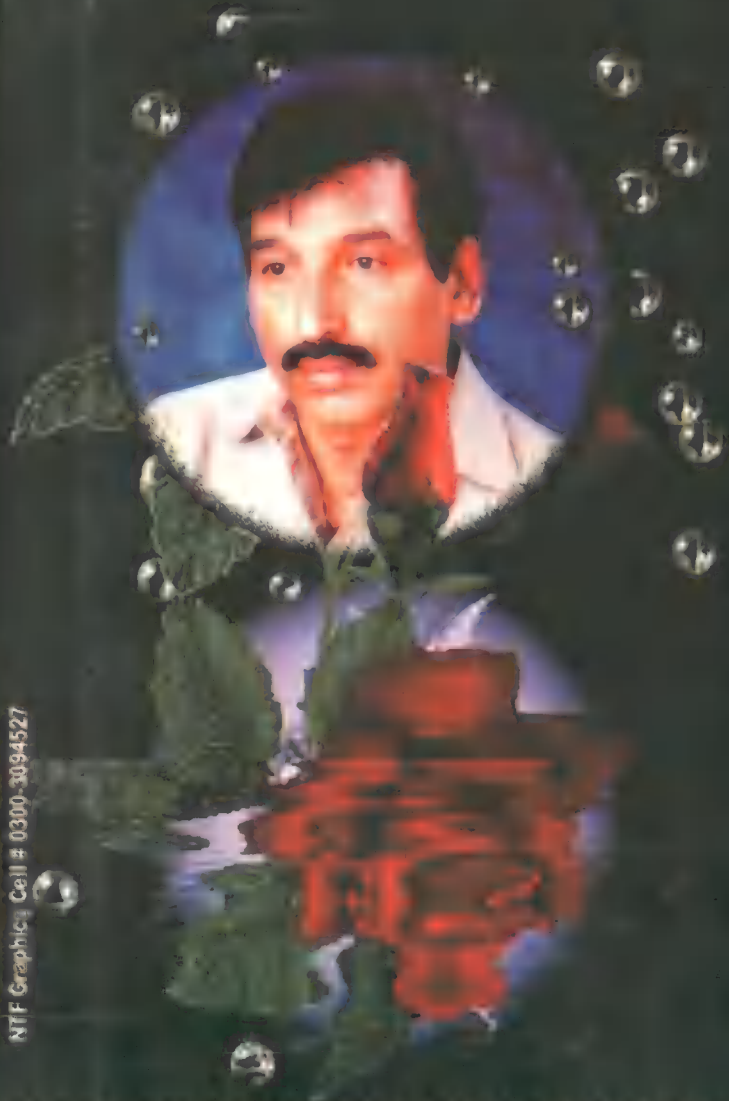
نمبر	ڪتاب جو نالو	ليکڪ	صف	قيمت
1-	مشعل ٻرندي رهندي	صنوبر سيد	ڪهاڻيون	ختر ٿيل
2-	شاعريءَ جون صنفون	ظفر عباسي	صنفن جو تعارف	ختر ٿيل
3-	خواب اکين جي شاعري	صنوبر سيد	نظما تو نشر	ختر ٿيل
4-	توکان ٿيندي ڌار	صنوبر سيد	ڪهاڻيون	ختر ٿيل
5-	ٽين دنيا	ظفر عباسي	ڪهاڻيون	ختر ٿيل
6-	ڪنهن ڪنهن جي ننڊ چورائي	نسرين سيد	شاعري	ختر ٿيل
7-	رومن اسڪرپٽ سيني بولين لاءِ	حليمه بروهي	رومن اسڪرپٽ	=/75 رپيا
8-	سونهن سندن ساگر	مقبول مارو	شاعري	=/70 رپيا
9-	اڻپورو اظهار	ثريا سرهاڻ گل	ڪهاڻيون	=/20 رپيا
10-	جڏهن جهوپڙو جيءَ	ساجده جبين	ڪهاڻيون	=/60 رپيا
11-	مون کي هوائن ۾ ڳولجان	طارق خشڪ	ناول	=/80 رپيا
12-	اسان جي ڳالين ۾ اوهان جا حوالا	نسرين سيد	شاعري	ختر ٿيل
13-	نيرانا ٿي نين	اويس قرني	شاعري	ختر ٿيل
14-	دلڙي توکي ساري ٿي	ثريا سرهاڻ گل	شاعري	=/25 رپيا
15-	سار جي خوشو	مشتاق بخاري	غزل / شاعري	ختر ٿيل
16-	حوال جاڳي پيا	نر ناز	شاعري	=/100 رپيا
17-	سڀنا سڏڪن پيا	مهڪ جوڳي	شاعري	=/10 رپيا
18-	سنانا جين جا	وشال امير	غزل / شاعري	=/80 رپيا
19-	منهنجي ڄاهتن جي منزل	ڪريانو سندنو	ناول	=/100 رپيا
20-	امر راڳي امر گيت (سرمد سنڌي)	ڪوثر ٻرڙو	گيت	ختر ٿيل
21-	تو ۽ چو هو	ظفر عباسي	غزل ۽ سرائيل	=/80 رپيا
22-	ڇاهس جا گلاب	علي محمد سولنگي	غزل	=/120 رپيا
23-	منهنجو من	سلير رضا	شاعري	=/130 رپيا
24-	من اندر ۾ ڪٿي به اهي	نسرين سيد	شاعري تو نشر	=/80 رپيا
25-	نون تي نور	ظفر عباسي	شاعري	=/80 رپيا
26-	ڳل نه سڪا ڳوڙها	اويس قرني	شاعري	=/100 رپيا

لئون تي لئون

سٹار گرافکس

فلمز سٹار گرافکس

NTF Graphics Cell # 0300-3094527

پڙهندڙ نسل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻُڪُ ”لڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻَ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو: انڌي ماءُ جڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لڙهندڙ، ڪڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻرندڙ، چُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙ، پاڙي، ڪاڻو، ڀاڄوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هِڪَ ٻئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻَ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پَن) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پَن جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وڻن جا پَن ساوا، گاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پَن به مختلف آهن ۽ هوندا. اهي ساڳئي ئي وقت اداس ۽ پڙهندڙ، ٻرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَن ڪا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پَن جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پَن پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غير تجارتي non-commercial رهندا. پَن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پَن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پڙهندڙ نسل . پَن The Reading Generation

پَن کي کليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وس پٽاندڙ وڌ
 کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليکڪن، ڇپائيندڙن ۽
 ڇپائيندڙن کي همٿائن. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ
 کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.
 شيخ اياز علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٺ،
 پُڪار سان تشبيهه ڏيندي انهن سڀني کي بَم، گولين ۽ بارود
 جي مد مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو ته:
 گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرڻ ٿا.

... ..

جئن جئن ڄاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ چُپن ٿا؛
 ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي منجهه پهڙ چُپن ٿا؛

... ..

ڪالهه هُيا جي سُرخ گلن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
 گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

... ..

هي بيت اُٿي، هي بَم- گولو،

جيڪي به ڪٽين، جيڪي به ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فرق نه آ، هي بيت به بَم جو ساٿي آ،
 جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چم جو ساٿي آ -
 ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته
 ”هاڻي ويڙهه ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه
 وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني آهي.

پڙهندڙ نسل . پ ن The Reading Generation

پَن جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رڳو نصابي ڪتابن تائين محدود نه هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڍي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَن نصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسل جا پَن سڀني کي **ڇو، ڇا، ۽ ڪيئن** جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽل گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا ڀاءُ
 پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَن پَن جو پڙلاءُ.“
 - اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

پڙهندڙ نسل . پَن The Reading Generation